

Mitt livet

EKENÄSNEJDENS SVENSKA FÖRSAMLING

BROMARV | EKENÄS | SNAPPERTUNA | TENALA

NR 3
2019



HÖSTKÄNNING
– när rönnbärsklasar
mognar

Läs om:

Mitt första år
som präst

s. 6-7

Varje människa
är en berättelse

s. 8-9

Hur är det
att vara karl
i dag?

s. 10-11

Sent
i september

s. 12-13



Johannes 15:5

Jag är vinstocken, ni är grenarna.
Om någon är kvar i mig och jag i
honom bär han rik frukt: utan mig
kan ni ingenting göra.

Miljötankar

Jag tycker om skogspromenader. Att vandra bland doft av våt mossa, gran och ved och alla årstiders färger gör gott och är något helt annat än att gå längs asfaltsvägar. Att traska i skog och mark är ro, frid och andakt och den bästa motionsform jag kan tänka mig – ständigt upp och ner, böj och sträck, nästan utan att man tänker på att man flåsar och blir svettig – sunt och varierande. Att andas in skogsdofter är dessutom hälsosamt och läkande. Det har jag alltid känt och nuförtiden är det till och med vetenskapligt belagt: naturen med växande gröda är den effektivaste medicinen mot stress, jäkt och utbrändhet. Till och med bättre än andra former av terapi. Utan skogen skulle mitt liv vara avsevärt fattigare.

Allt för länge har mänskan intalat sig att naturen reder sig, reparerar sig, och samtidigt "glömt bort" att hon själv som art är mäktig att förgöra och därför har ansvar för allt levande. Vi håller dessvärre på att lyckas med att fördärva och alla är involverade. Om den skadliga trenden inte vänds är den natur som jag älskar och vi alla behöver ingen självklarhet längre fram.

Det finns många "experter" i klimatsammanhaningen om hur vi borde agera. Det som en vanlig medborgare kan göra är litet. Dock inte värdelöst. Men den verkliga förändringen kräver genomgripande åtgärder och ett helt nytt synsätt på hög nivå: politiskt, ekonomiskt och tekniskt. Världen behöver radikalt förändrade attityder.

Att vårda skapelsen hör till ett av kyrkans grunduppdrag. Kyrkan i Finland uppmuntrar aktivt till en enklare och mer måttfull livsstil och föregår själv med gott exempel i sin strävan efter att vara en kolneutral kyrka år 2030. Vår egen samfällighet har nyligen beviljats kyrkans miljödiplom (sid. 20). Det är glädjande. Det visar att vi har försökt och att vi vill ha en allt mer natursparande arbetsplatskultur. Och det betyder att jag och mina kolleger har möjlighet att fungera åtminstone en smula miljövänligare också på jobbet. Varje liten insats är ett litet steg i rätt riktning.

Hur är det att vara man? Gamla stereotyper fortlever men inget finns som inte kan bearbetas och utvecklas. Om karlar, könsroller och känslor handlar artikeln på sidan 10 och om det udda prästjobbet under ett år skriver vår för tillfället yngsta präst. Läs om hennes första år i yrket på sidan 6. Dessutom bjuder vi på en hel del övrigt läsvärt, bland annat två läsartexter.

Höstveckorna går snabbt och jag vill redan nu lyfta fram lucia- verksamheten som behöver lång framförhållning. Redan om en dryg månad är det dags att anmäla flickor till årets luciasång i Ekenäs. Finns det en lämplig kandidat i din närmaste krets? Info om anmälningsförfarandet finns på sidan 33.

Med önskan om en god och förtröstansfull höst.

YVONNE LINDSTRÖM, redaktör

Innehåll:

Redaktörens spalt	2
LEDAREN: Förändringar	4
Mitt första år som präst Meri Yliportimo.....	6
Varje människa är en berättelse Anders Lindström.....	8
Hur är det att vara karl i dag? Wille Westerholm.....	10
Sent i september Monica Cleve.....	12
Ölandsanteckningar Rolf Aschan.....	14
PERSONALNYTT	17
Ekenäs kyrkokör 100 år Pia Nygård	18
Färskt miljödiplom ska sporra till ökat miljötänk	20

Högmässor och gudstjänster	22
Musik, körer och konserter	24
Tillsammans i regnbågsmässan	25
Barn, familj, skolbarn, unga och konfirmander	26
Diakoni, kretsar.....	28
Bistånd, mission	30

GENOMTÄNK: Kulturmöten.....	31
RECEPT: "Höstrullar"	32
FÖRSAMLINGEN MEDDELAR	34
PERSONALENS KONTAKTUPPGIFTER	35
MANNA.....	36

Gilla oss på facebook!

EKENÄSNEJDENS SVENSKA FÖRSAMLING

För oss som tror att Gud är med mitt i livet



Följ oss på Instagram

EVLUTHEKENASNEJDEN



MITT I LIVET

Femte årgången Nr 3/2019

ISSN 2343-5232

Ansvarig utgivare:

Ekenäsnejdens sv. församling/Anders Lindström, kyrkoherde
tfn 0400-527 488 e-post: anders.lindstrom@evl.fi

Adress: Larssonsvägen 1, 10600 Ekenäs

REDAKTION

Redaktör: Yvonne Lindström, tfn 044-508 1527

e-post: yvonne.lindstrom@evl.fi

Redaktionsteam: Anders Lindström, Monica Cleve,
Wille Westerholm, Meri Yliportimo

Mitt i livet är Ekenäsnejdens sv. församlings informationstidning. Den utkommer 4 ggr/år och postas till medlemshusölen i församlingen. Tidningen är tryckt på miljövänligt papper. Upplaga 6.450 ex.

Pärmbild: Foto: Yvonne Lindström

Layout: Ekenäs TypoGraf/CW | **Tryck:** Paino-Kaarina Oy

Bilder: Ekenäsnejdens svenska församling

NÄSTA NUMMER utkommer i november 2019.

Obs! Om du inte får tidningen till din hemadress eller om adressuppgifterna är felaktiga, ta kontakt med redaktören.

BOKKALAS I FÖRSAMLINGEN

Ett samtal: Jag, farmor och livet

- **Torsdag 7.11 kl. 19**
i Ekenäs församlingshem
Skådespelaren **Riku Eklundh** samtalar med kyrkoherde **Anders Lindström** utgående från boken *Flickan skall uppleva historia*



Litterär högmässa

- **Söndag 10.11 kl. 10** i Ekenäs kyrka
I högmässan predikar **Karin Erlandsson**, författare och kulturredaktör från Mariehamn där hon jobbar på tidningen *Nya Åland*. Till Erlandssons produktion hör bl.a. debutromanen *Minkriket* (2014), som nominerades till Nordiska rådets litteraturpris, *Pärlfiskaren* (2017) och den första delen av fyra i serien *Legenden om Ögonstenen* som resulterade i Runeberg Juniorpriset 2018 samt en nominering till Nordiska rådets barn- och ungdomslitteraturpris 2018.



Foto: Cata Portin

Diskussionskväll:

LÄNGTAN EFTER DET PERFEKTA LIVET

Vi tror ofta att andra har ett perfekt liv och att det bara är vårt som är sprucket. Men nästan alla tampas med brustenhet och begränsning.

Alaric Mård har en funktionsnedsättning och är bokaktuell med *Begränsade är vi allihopa*.

TISDAG 10.9 i Ekenäs församlingshem

Kl. 15–18 Bokförsäljning

Kl. 17–18 Servering

Kl. 18–19.30 Ett samtal mellan

Camilla Lindberg och **Alaric Mård**.

Arrangörer: Fontana Media, Kyrkpressen, Församlingsförbundet, Ekenäsnejdens sv. församling



PILGRIMS- VANDRING

Torsdag 26.9
från Snappertuna kyrka
till Karis kyrka
med start klockan 13.
Se närmare på webben.



Dags att anmäla LUCIAKANDIDATER

Se sid. 33.

FÖRSAMLINGS- TRÄFFAR

Onsdag 9.10 kl. 18
i Bromarvs församlingshem
Onsdag 30.10 kl. 18
i Tenala församlingshem

I stället för att träffas hemma hos någon ordnar vi knytkalas i församlingshemmet. Ta med något ätbart, sött eller salt, köpt eller hembakt. Kaffe te och saft finns färdigt på platsen. Det som blir över går till Matbanken som har utdelning dagen efter.



BABYKONSERT

Onsdag 30.10 kl. 10.30–11.30
i Ekenäs kyrka

En timme för barn under skolåldern tillsammans med en vuxen. Se sid. 26.



10-ÅRSKALAS PÅ BARN- KONVENTIONENS DAG

Onsdag 20.11 kl. 18
i Ekenäs församlingshem
Vi passar på att fira församlingens 10-åringar och bjuder in till stort kalas. Se sid. 26.



Förändringar

Vårt samhälle är ständigt präglad av förändringar. Uttrycket ”förändringen är det enda bestående” beskriver på ett adekvat sätt vilken tid vi lever i.

Denna höst får vårt stift en ny biskop. Björn Vikström blir lärare vid Åbo Akademi och kyrkoherde Bo-Göran Åstrand från Jakobstad tillträder som biskop i slutet av september. Ett personbyte innebär alltid en förändring. Saker och ting kommer alltid att göras på ett personligt sätt, men i de stora linjerna kommer vi sannolikt inte att erfara någon märkbar förändring.

Förändringstrycket på kyrkan är stort. Centraliseringen, globaliseringen, digitaliseringen och kostnadsjakten har förändrat vårt samhälle och kyrkan är inte oberörd av dessa förändringar. Under min tid som präst har jag varit med om många förändringar och levt mitt i förändringstrycket. Det har varit utmanande och krävande på många sätt.

Tillsammans med de yttre påverkningstrenderna finns det även inomkyrkliga spänningfält. Till dem hör intressekonflikter mellan liberalt och konservativt som leder till slitningar och dragkamp. Med jämna mellanrum blossar debatten upp.

Jag har ofta stött på frågor hos den stora allmänheten när man inte förstår sig på kyrkan. Och jag har full förståelse för dessa frågor. Det är utmanande att kunna förstå hur präster i samma kyrka kan ha diametralt motsatta åsikter i många frågor. Det är jämförbart med ett politiskt parti som godkänner medlemmar som motarbetar partiets linje. Det blir

otydligt vad partiet vill. På samma sätt tenderar bilden av kyrkan och dess budskap att fördunklas när motsatta åsikter framförs av kyrkans medarbetare. Orsaken till olika teologiska linjer har sin grund i kyrkans historia och i val av prioriteringar. Det handlar om bibeltolkning och hur man ser på det kristna budskapet om det skall utvecklas i tiden eller enbart vara en relik från svunnen tid.

Bibeltrohet innebär enligt min mening att låta bibelns ord möta samtiden – att tolka kultur, tro och etik, att förstå konst, litteratur och musik och oss själva och ge hopp för framtiden. Av kärlek till livet och det mångfacetterade goda livet. Bibeln är ingen uppslagsbok. Den är skriven i ett historiskt sammanhang och skall tolkas utifrån då gällande tankar och normer. Bibelns centrala budskap där Gud beskrivs som kärlek och det ultimata goda är dock oförändrat genom tiden men har fått olika uttryck och betoningar.

En ny termin innebär alltid nya utmaningar. Jag nämnde om förändringar i stiftet och även vår församling har ändringar inom medarbetarskaran. Men arbetet går vidare. Målsättningen, att skapa goda mötesplatser och att fungera mitt i livet, kvarstår som församlingens målsättning, det är så vi förvaltar det kristna budskapet till hjälp, mod och tröst för den enskilde.

ANDERS LINDSTRÖM
Kyrkoherde/kontraktspastor

Gardera dig för ålderdomen



De gamlas dag 6.10.2019

De gamlas vecka 6-13.10.2019

DE GAMLAS KYRKSÖNDAG

De gamlas vecka firas den 6–13 oktober med temat *Gardera dig för ålderdomen*. I församlingen bjuder vi in till kyrkogång med festligt kyrkkaffe för äldre. Se närmare på sid. 28.

INNERLIGHETENS MÄSSA

Söndag 13.10 kl. 12

i Ekenäs kyrka

Med anledning av sitt 100-årsjubileum framför Ekenäs kyrkokör, tillsammans med Snappertunakören, *Innerlighetens mässa*.

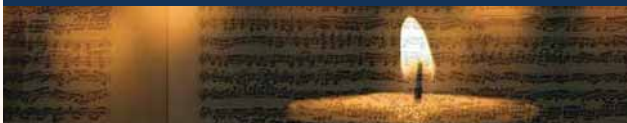
Läs mer på sid. 20.



ALLHELGONATID

Lördag 2.11 firas *Mässa i tröst och hopp* i **samtliga kyrkor i nejden**. Mässan inleds med ljusständning för medlemmar som jordfästs under det senaste året. Vi tändar även ljus för medlemmar av annan församling som jordfästs i Ekenäsnejden. Klockslagen finns på sidan 22.

MUSIK ——— MEDITATION 1



“ Levande ljus, Bach och tystnad för en lugn stund ”

Tenala kyrka
Lö 23.11.2019
kl.18:00

Ekenäs kyrka
Sö 01.12.2019
kl.18:00

J.S.Bach Sei Solo 300 års jubileum
Frida Backman violin
fritt inträde (infoblad 15 €)

I SAMARBETE MED
EKENÄSNEJDENS FÖRSAMLING

BACKMAN
CONCERTS

WWW.FRIDABACKMAN.COM

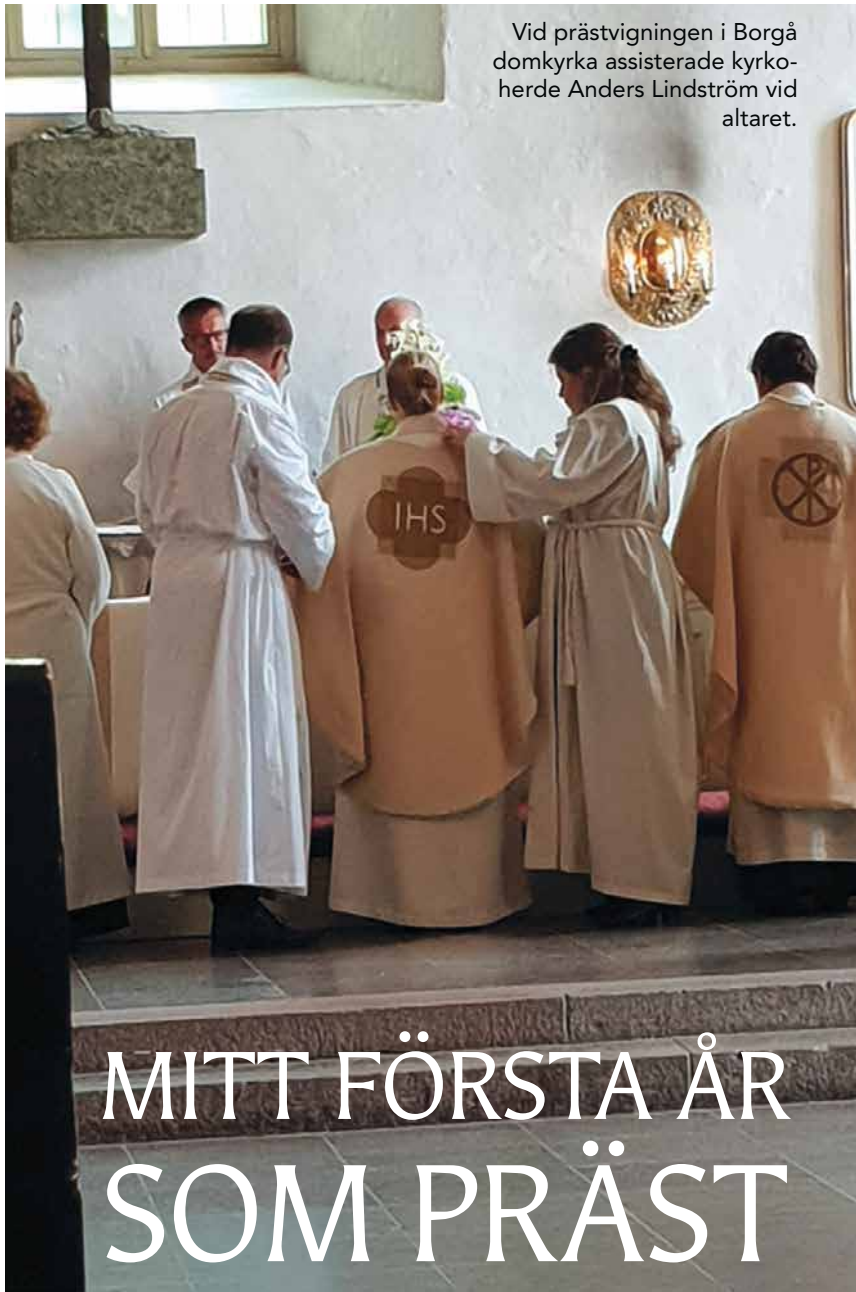
FÖRSTA ADVENT

Söndag 1.12 firas *Festmässa för alla* i **samtliga kyrkor i nejden**. Välkommen att sjunga med i den mäktiga Hosianna-hymnen! Klockslagen finns på sidan 23.



Vid prästvigningen i Borgå domkyrka assisterade kyrkoherde Anders Lindström vid altaret.

Text: Meri Yliportimo
församlingspastor



MITT FÖRSTA ÅR SOM PRÄST

Jag blev prästvigd i maj 2018 och började arbeta i Ekenäsnejdens svenska församling i juni, vilket betyder att i somras insåg jag att jag redan hade arbetat här i ett år.

Jag började fundera på allt som hänt under det gångna året och konstaterade att det var massor. Så mycket ryms med i det första året som präst! Och nu tänker jag dela mina känslor och erfarenheter från det gångna året.

Våren 2018

Våren 2018 var en intensiv period i mitt liv. Jag var i slutskedet av mina studier och fick veta att det fanns en ledig plats i församlingen i Ekenäs. Efter en givande diskussion med kyrkoherden, inlämningen och godkännandet av min pro gradu-avhandling och en del pappersarbete var det plötsligt dags för prästvigning. Jag blev prästvigd den 27 maj och från och med prästvigningen började ett nytt skede i mitt liv, ett skede där jag inte längre var en studerande som ville bli präst utan som faktiskt hade blivit präst.

Sommaren 2018

Jag började arbetet i juni. Mina kolleger fungerade som handledare och de visade mig hur man gör i den här församlingen. Allt som jag gjorde gjorde jag för första gången. Jag höll min första mässa, förrättade jordfästning för första gången, gjorde allt pappersarbete för första gången. Alla första gånger var inte lyckade, det blev också en del gånger där jag misslyckades, men därigenom lär man sig. Sommaren var en väldigt givande period, jag hade inte alltför mycket arbete vilket var bra eftersom det betydde att jag hade tid att landa. Det var en stor förändring att flytta bort från staden där jag hade bott i fem år, flytta bort från studielivet till det liv som jag hade väntat på. Men ju mera jag fick erfara och göra, desto säkrare blev jag. "Allt ordnar sig", sade min kloka kollega.



Julen har så länge jag kommer ihåg varit min favorittid på året.



Hösten 2018

När hösten kom förde den med sig mera arbete och ansvar. Sommarens heta och lugna dagar var bakom och nu började arbetet. Jag kände mig ivrig att få mera erfarenhet och ansvar. På hösten började ett nytt skriftskolår och jag fick för första gång ansvara för en grupp. Andra nya erfarenheter var till exempel allhelgona samt själavårdsbesök på bäddavdelning, vilka sedan blev någonting som jag fortfarande gör varje vecka om det inte kommer förhinder. Hösten förde med sig känslan av växande och trygghet i rollen. Jag vet fortfarande inte allt, och kommer troligtvis aldrig att veta och kunna, men under min första höst som präst märkte jag att jag småningom började känna mig tryggare i allt det som innebär att vara präst.

Vintern 2018

När min första vinter som präst började närma sig, kände jag en stark förväntan att få erfara min första jul som präst. Julen har så länge jag kommer ihåg varit min favorittid på året och nu fick jag vara med i församlingens väntan på vår Herres födelse. Att först vänta tillsammans, förbereda inför julen och den stora festen, och sedan få glädjas tillsammans med församlingen var någonting alldeles speciellt.

Våren 2019

På våren närmade sig påsken, vår kyrkas stora glädjefest. Fastan inleddes på askonsdagen, och jag fick för första gång förrätta askonsdagens kvällsmässa. Jag fick märka att fastan och påsken innebär mycket arbete. Jag märkte också att jag inte riktigt hann med att fasta, jag

hann inte sakta ner utan arbetade hårt. Men påsken kändes verkligen inte alls mindre betydelsefull eller underbar fast jag inte riktigt hann fasta själv. Efter påsken kom småningom maj och ett år hade gått sedan prästvigningen.

Sommaren 2019

I juni hade jag arbetat ett år här i församlingen. Det första året som präst har varit otroligt fint och händelserikt. Visst har det funnits utmaningar, svåra stunder och dagar när jag känt mig trött, men allt detta har gjort att jag fått lära mig, utveckla mig, stanna och fundera och sedan fortsätta lite klokare. Jag är tacksam över året som gått och fortsätter med glädje min tid här i församlingen. Vi får se hur det följande året kommer att se ut! ■



VARJE MÄNNISKA ÄR EN BERÄTTELSE

Text: Anders Lindström

Under sommaren har vi fått ta del av människors berättelser via sommarprat i radio. Det är en unik chans att få, om man vill, berätta om sitt liv och dess vändpunkter. Vi andra lyssnar, berörs och tänker på vårt eget liv.

Varje människa är en berättelse vare sig det sker offentligt eller när bara en liten krets.

För några år sedan ordnade jag i församlingen tillsammans med gode vännen **Ralf Saxén** en skrivarkurs för män. Målsättningen var att genom inspirerande samtal, handledning och eget arbete skapa grunden för de egna memoarerna. En tillbakablick på livet. Under två och ett halvt år samlades vi till eftermiddagar av inspiration och reflektion. Ett av resultaten var en antologi med deltagarnas olika berättelser*. För några blev resultatet en färdig bok, för någon annan en viktig reflektion över livet.

Varje människa är en berättelse. Under mina år som präst har jag fått lyssna till många livsberättelser, ofta i efterhand och berättade av andra. När någon lämnar jordelivet blir det dags för den sammanfattningen och ofta är det handlingarna och gesterna som talat mera än de många orden. Livet är en berättelse, inte bara i ord utan även i konkreta gärningar.

Legender och lägereldar

Från första början har människan varit en berättare. Vi har dokumenterade legender och historier. Hjälteåd och stora händelser beskrevs

i bilder och symboler och senare i nedtecknade ord. Mammuten som fälldes i jakt hamnade som bild på väggen till grottan och vid lägereldarna när mörkret fallit berättades och traderades historier. Berättelserna skapade sammanhang och förstärkte relationer människor emellan. Berättelsen förenade stammen, byn och folket.

När vi fantiserar om dessa tider gör vi det ur vårt perspektiv. Den primitivitet som rådde har vi svårt att föreställa oss. Kunskapen om språk och berättelser tillhörde bara några få.

Boktryckarkonsten och reformationen öppnade upp språket för en större allmänhet. Kunskapen skapade energi för reformer och nytänkande vars resultat vi kan se i historiens gång.

Den ursprungliga berättelsen är viktig

Det är avgörande hur vi hanterar de gamla berättelserna. Bibeln är en samling berättelser som inte ger svar på livets alla frågor. Den är ingen regelbok. Bibeln förmedlar det goda budskapet om kärlek, förlåtelse och befrielse. Bibeln är ingen lätt bok

* *Berättelser kring ett bord. En antologi där karlar minns.* Boken finns till salu på pastorskansliet i Ekenäs.



men dess kärna är tillräcklig för att skapa en grund för ett gott liv. Utan den kristna tradition som vårt samhälle bygger på skulle vi inte vara de vi är och vi skulle inte ha det statsklick som nu råder i vårt land. Utan en framgångsrik teologi skulle vi fortsättningsvis vara kvar i det förgångna. Nytolkning av traditionen skapar förutsättningar för ett gott och jämlikt liv i respekt och ödmjukhet i möte med människor och i samklang med livets egna förutsättningar. Det är det som är teologins uppgift, ”läran” om Gud i tiden.

Gränser av hemlighet och längtan

Människan är fortfarande en berättelse. Det ser annorlunda ut idag än under lägereldarnas tid. Men utan berättelser skulle vi inte vara de vi är idag. Utan berättelser skulle livet dräneras på inspiration, känslor och nytänkande.

Den subjektiva berättelsen är viktig. Vi berörs av det personliga när någon delar med sig av sitt liv. Berättar öppet. Men varje berättelse består alltid av gränser och områden man vill inkludera. Berättelsen har alltid en dimension av hemlighet, det som inte sägs, och en längtan efter det som ännu inte ägt rum. Att reflektera över sitt liv kan skapa en god energi att leva i tiden med det man har och med den man är.

När det gällde skrivarkursen fokuserade vi först på att sätta upp vissa stolpar eller årtal, konkreta vändpunkter i livet, detta för att skapa en struktur, en ram för den fortsatta berättelsen. Det blev spännande när man trängde förbi årtalen, de stora strukturerna och började minnas dofter, färger och känslor. En ny värld öppnade sig, en inre värld och en spännande färd.

Det inre rummet – den yttre arenan

Varje människa är en berättelse med det yttre och det inre. Dels med bundenhet till tid och rum, dels med andens och själens frihet till det tidlösa, det eviga och det fullkomliga.

I allt vi gör finns det en relation mellan det inre och det yttre. Det inre är en drivkraft för det vi förverkligar i det yttre. Det yttre är en arena för att uttrycka det inre.

Att skriva sitt liv eller reflektera över sitt liv blir till en kontinuerlig dynamisk resa mellan det yttre konkreta och det inre mera filosofiska. Mellan känslor och konkreta handlingar.

När det gäller tro, tradition och religion är det på samma sätt en dynamik mellan det inre och det yttre. För mig är tro och Gud något jag inte kan fånga men det är inte heller ett diffust känslouttryck. Snarare är det så att det outgrund-

Utan berättelser skulle livet dräneras på inspiration, känslor och nytänkande.



liga inte kan fångas helt och hållet, det är dynamiskt levande. Men tro och religion har också konkreta uttryck i riter och handlingar och i formulerade dogmer och beskrivningar om gudsföreställningar och tro. Det inre behöver det yttre och tvärtom.

De verkliga svaren på livets stora frågor är inga förenklingar. De enkla orden öppnar upp för intuitivt sökande i en bestämd riktning, men ger inte ett svar i absoluta belopp. Detta är trons styrka och hopp, den gudomliga sfärens möjlighet att kommunicera tro, hopp och kärlek.

Sommarpratet är förbi detta år. Berättelserna har delats och visar på hur mångfacetterat livet är. Vi har reagerat och länkat våra berättelser till de andras. Varje människa är en berättelse och varje dag en möjlighet. Dagligen skapas nya berättelser.

Den stora berättelsen talar om Ordet. *I begynnelsen var Ordet. Ordet förgår aldrig. Ordet var Gud.* Det ordet ger mening och glädje åt vårt livs berättelse och hopp i det ordlösa och ofullkomliga. ■



HUR ÄR DET ATT VARA KARL I DAG?

“En riktig karl dansar inte, sjunger inte, gråter inte. En riktig karl svär, är stark, smutsig och hård som sten”.

Text och foto: Wille Westerholm

Vi har alla hört flera sådana här mansrollsstereotyper. En del av dom förekommer ofta i humoristiska sammanhang men dom bär ändå med sig olika kulturbundna och historiska förväntningar. Världen omkring oss förändras snabbt men vårt sätt att ära vårt beteende från tidigare generationer får oss att stagnera i våra inlärdas könsroller. Jag har en känsla av att just nu drabbar denna förväntningsklyfta mest medelåldersmän och särskilt på landsbygden.

Rafael Donner berättar i sitt debutverk *Människan är ett känsligt djur* att småpojkar försöker leva upp till hårda, kalla mansideal, där det innebär svaghet att visa känslor, och att gråta är den ultimata svagheten. Han hänvisar till sina egna erfarenheter i egenskap av skolelev i Tenala. Eftersom jag har lärt känna en hel del skolelever i Tenala vågar jag påstå att det har skett en stor förändring i den manliga förebilden också i Tenala sedan Rafael Donners högstadietid. Numera vågar

också pojkar visa sina känslor. Men man kan nog ännu se en viss könsbaserad rolluppföstran som hör till det agrara samhället. Som jag ser det är det flickor som ska prestera och vara duktiga både hemma och i skolan medan pojkar, ”pojkar är ju pojkar”, får göra vad de vill och bete sig i stort sätt hur de vill. Detta är förstås en grov generalisering och gäller inte alla.

Dagens arbetsmarknad står inför en radikal förändring. Det har redan hänt mycket efter digitaliseringen och robotiseringen. Antalet fysiska arbetsplatser minskar och man ser det ökande behovet av specialkunskaper överallt i arbetsannonser. Samtidigt är de flesta studerande i universiteten kvinnor. Vad händer med pojkar? Varför orkar pojkar inte läsa? Jag har inga

svar men jag tänker på *Grottman-
nen*, Broadway-pjäsen som skrevs
år 1991 av Rob Becker och som får
oss finlandssvenskar att tänka på
Sixten Lundberg. Jag minns en bra
förklaring i pjäsen: Män är jägare
och kvinnor är samlare. Kan det
vara så att människan bär med sig
sin könsroll ända från stenåldern?
Är vi verkligen likadana i vår natur
som människorna var för tusentals
år sedan? Jag känner nog mig själv
som en jägare i många situationer.
Ska jag göra något är jag fullstän-
digt fokuserad på en sak i gången.
En jägare måste fokusera för att få
sitt byte. Min hustru Lillemor däremot
kan suveränt göra flera saker på
en gång och samtidigt tala om nå-
got annat. En samlare går omkring
i naturen och plockar allt ätbart och
brännbart. Hon gör det ofta med
andra kvinnor så det är ett bra till-
fälle att planera saker tillsammans.
Kan det vara så att arbetsmarkna-

den behöver mera sociala plockare
än ensamma jägare i dag?

Jag tror mera på det att könsrol-
lerna kommer hemifrån och från
det närmaste umgänget. Tiderna
har förändrats och yngre genera-
tioner är mera upplysta i könsrol-
lernas jämlikhet, vilket också syns i
dagens uppfostran. För oss medel-
ålders män är situationen svårare.
Det kan vara svårt att plötsligt börja
visa sina känslor och debattera om
obekanta saker om man inte har
fått modellen hemifrån. Det känns
mycket enklare och tryggare att
hålla avstånd till det främmande
och ta skydd under de yttre skal-
en, mansrollsmasken. Problemet är att
den mansroll vi fick hemifrån pas-
sar relativt dåligt i dagens värld,
både hemma och i arbetslivet. Det
är sällan vi drar nytta av känslölös-
het, hårdhet och tigande. För en del
män kan det kännas främmande att
laga mat, städa, ta hand om barn

och föräldrar, men vem vet, kanske
man en dag är illa tvungen att klara
det också. Egentligen är det mycket
roligt att laga mat och baka.

Det kan vara bra att notera hur-
dan inverkan vi har på de yngre
generationerna. Vi är rollmodeller
för dem. Vi män är ansvariga för att
göra det lättare för pojkar att hitta
sig själv i sin roll, en human och
flexibel roll som hjälper dem att
hitta sin plats i samhället. ■

NY GRUPP

**Den här hösten
startar vi upp en karlagrupp
i församlingen.**

**Första gången träffas vi i
Tenala församlingshem den
2 oktober kl. 17.**

Jag tror att det skulle vara hälso-
samt för oss karlar att samlas och
göra något nyttigt tillsammans
och pröva på att gå utanför vår
mansroll.

Jag gillar att laga mat så vi kan
öva matlagning i församlingens
kök. Välkommen med! Eftersom
vi både fixar och äter maten
är det bra att veta i förväg hur
många som kommer. Vänligen
meddela mig om du kommer
och vilken din favoritmaträtt är.
Du kan texta (tfn 0400-640 786)
eller skriva e-post till
wille.westerholm@evl.fi.

Karlagruppen samlas en gång i
månaden beroende på deltagarnas
tidtabell. Det vi gör nästa gång
planerar vi tillsammans. Var i
Ekenäsnejden vi träffas nästa gång
avgör vi också tillsammans.



SENT I SEPTEMBER

Text: Monica Cleve Foto: Yvonne Lindström


Storm

Plötsligt möter vandraren här den gamla jätteeken, lik en förstenad älg med milsvid krona framför septemberhavets svartgröna fästning.

Nordlig storm. Det är i den tid när rönnbärs-
klasar mognar. Vaken i mörkret hör man
stjärnbilderna stampa i sina spiltor
högt över träden.

Tomas Tranströmer ur "17 dikter", 1954





En dag i september är det ett faktum att sommaren är förbi. Det mesta tyder på att det är sanning. Det är höst i luften, snart kulen höst med regn och rusk. Det är dags att klä sig varmt. Nejdén byter nu temperatur och färg med besked. Luften är kallare medan färgskalan är varmare på ett mustigt vis. Det är som om en urgammal hemlighet vilade stilla i den praktfulla skrudén.

Regnet vattnar allt oftare markens jord och vattendropparna tar ut svängarna mot fönsterblecket. I vår tradition tänker vi ljus, något som naturligt hör årstiden till. Ljuset lyser upp ansikten och mjukar upp anletsdragen, också rösterna får en mjukare klang.

Det är inte bara kaminen som bokstavligen sprakar, det gör naturen också. Det verkar som om färgerna rent av är importerade från varmare breddgrader. De spröda och skira som hör sommaren till är helt och hållet borta och en kraftigare nyans stiger modigt fram. Klorofyllet finns inte mer och får ge vika för guldgult, klarrött, plommonblått och orangebrunt. Ett värdigt farväl innan vinterhalvåret börjar.

I dag är det ännu solig höstdag. Himlen är hög efter stormen som bedarrat. Rönnens krona växlar mellan småskalig rodnad och fullskalig purpur. Bären har en alldeles särskild konsistens, något knapriga, frostnupna heter det visst. I dag är rönnen ännu ung och stark men den växer snabbt, lever en kort tid, tackar sedan för sig och återgår i skapelsens ordning.

Starka dofter stiger fram, dofter vi glömt att vi kände till eller bara kunde ana i sommarens lätthet. Det vi fått att förvalta har mognat och det är dags att samla in skörden och fylla korgarna till brädden.

En dag i september händer det att någon hör eller läser berättelsen om en annorlunda kung i en av världens mest sålda böcker. En kung som bär en annorlunda krona och en purpurröd mantel. En kung vars kläder man till och med kastade lott om efter hans död. En kung som är en historisk person för många och en kung som lever än i dag i vår tradition. En kung i vars fotspår vi tryggt får vandra också då det stormar. Det mesta tyder på att det är sanning.

Dagar då det stormar får vi särskilt hårt hålla fast vid de rastplatser som bär oss. Rastplatserna ger oss den vila och trygghet vi längtar efter och behöver. Platser att ständigt återvända till och med högt känslövärde där själen kan få ro. Rastplatser råar inget regn eller rusk på, här spolas inget av värde bort utan urgamla traditioner bevaras med andäktig vördnad. En sådan plats är den levande kungens hus.

En dag i september börjar det skymma innan natten kommer liksom alla dagar. I natt glittrar och glimmar skapelsen alldeles särskilt starkt. Himlens stjärnor är så många att de inte går att räkna med blotta ögat. Så är det, så har det varit och så kommer det att vara. Och en stjärna lyser starkare än alla de andra under det uppspända himlavalvet. Det mesta tyder på att det är sanning. ■



Foton: Yvonne & Anders Lindström

1.6.2019 | Rolf Aschan

Gemensamma upplevelser förenar människor. En gedigen grupp från Västnyland äntrade buss och båt i mitten av maj med sikte på Öland. Försommargrönskan var skir och hæggen blommade i kanterna av de gröna fälten. Tacksam över att ha fått lära känna många nya och intressanta grannar i Ekenäsnejden måste jag säga att resesällskapet också visade god gruppdisciplin. Inga förseningar och samling alltid på rätt plats. Det är så enkelt, bekvämt och bekymmerslöst att bege sig ut på stråten vald av goda reseledare och busschaufför.

På ett uppehåll invid bruksorten **Stavsjö** invid Kolmården lärde vi att ryska trupper år 1719 under stora ofreden bränt hus och koja. På den trivsamma rastplatsen gjorde vi våra första övningar i att svicha, d.v.s. betala med plastkort för kaffefika.

Kalmar slott har varit obebott ca 200 år vilket också avspeglade sig i ganska sparsamt inredda slottssalar. Här ståtade i alla fall Gustav Vasa i helfigursporträtt i dubblett och hans söner Johan den tredje och Erik den fjortonde i enkelporätt. En allra första bekantskap gjorde jag med en porträttmålning föreställande Karin Månsdotter, Eriks hustru. Den polska prinsessan Katarina Jagellonica, Johans hustru, bidrog märkbart till att Vasa-ätten svingade sig upp till renässansfurstestatus. Kalmar slott rustas upp

från år 1523 under Gustav Vasas regeringstid och när sin blomstring på 1560-talet. Fängelsehålan i ett av tornen väckte mångens avsky. Däremot gav konstshowen i slottet bara goda vibrationer. Vincent van Goghs målningar reproducerades i bildshow med underbar musik i bakgrunden. Jag återupptäckte bl.a. Händels Sarabande i fin orkesterversion.



Fåglarna på Öland väckte min fascination. På **Ottenby** invid fyren Långe Jan rådde en hektisk stämning med fågelskådare av alla kalibrar. Utrustningen var nog så imponerande med Leica, Steiner och Swarovski präntat på tuberna och kameror som Nikon, Hasselblad och Canon. Vinden var ganska pinnande men luften var full av fåglar. Dessutom gonade sig några tiotal



Otterby



sälrar i solskenet vid den sydligaste udden. På ett litet skär i sydväst satt en grupp av den kinesiska mellanskarven och torkade sina vingar. Mellanskarven är ju en ganska ny art sedan ca 20 år i Östersjön. De största flockarna på Otterby bestod av vitkindad gås, säkert mellan 500–700 exemplar i varje. Fåglarna gjorde sina svängar kring udden för att allt emellanåt landa vid strandvattnet och -ängarna. Den vitkindade gåsen har häckat kring Östersjön från 1970-talet men tillhör egentligen främst tundran. Några rymde från Skansen ner till Öland. Kanadagåsen syntes allmänt kring Långe Jan men i ett mindre antal än den vitkindade gåsen. Kanadagåsen hämtades till Sverige 1929. Dessa tre invasiva, ofta av människan införda, arter gjorde sällskap med Grågåsen som sedan länge hört till Nordens fauna.

Måsar av olika slag syntes flyga omkring och kring strandlinjen flög svärmar av mellanstora vadare, troligen brushanar eller något slag av snäppa. Grupperna på ca 50-60 fåglar rörde sig som mörka små moln kring strandkanten för att emellanåt landa vid vattenbrynet. En fascinerande syn! Bland de mindre fåglarna i släktet Tringa hittade vi den större strandpiparen som liknar en mindre tofsvipa. Spelflykten gick snabbt undan i vida båggar.

På de två gräsmattor som gömde sig mellan byggnaderna stirrade bongarna med sina tuber på något smått bevingat. Det rörde sig om blåhakar och den rödlistade gräshoppssångaren.



Under vårt soliga och varma uppehåll på det kungliga **Solliden** upplåt koltrast och rödvingetrast och ytterligare någon okänd sångare sina



Solliden



ljuva stämmor med trioler och lönningar i all världens underbara toner. En mängd härliga träd och växter, såsom plataner, körsbärsträd, tulpaner och fina stenpartiväxter, inramade kakofonin. I juli och augusti kan man vänta mängder av rosor av all slag.



De mystiska borgruinerna på Öland talar om svåra tider. De flesta torde vara byggda under orolig folkvandringstid 400-600 år efter Kristi födelse. Några har använts senare, troligen som tillflyktsborgar för befolkningen i byarna. De mängder stenar som rullats ihop är oräkneliga till antalet. Vårt sällskap gjorde närmare bekantskap med **Gråborg** som byggts under romersk järnålder och har varit i bruk som flyktborg ungefär mellan 300–700 efter Kr. En imponerande byggnation med en sammanlagd murlängd på 640 meter och en höjd på upp till 4 meter. Innanför borgringen växte i det gröna mörkrosa orkideér, Johannesnycklar. Det påstås



Gråborg

att Gråborgs forne härskare skulle ha varit Bogislav som enligt traditionen är begravd nära borgen i Alversrör. Kanske han var en kämpe från Polen eller Novgorod, vem vet?



På **Gettlinge gravfält** mötte vi lite yngre stenar, av allt att döma från tidig vikingatid. Där fanns 2–3 ganska välbevarade skeppssättningar med stenar i en oval ring. Sättningarna var placerade i nord-sydlig riktning och de två största stenarna i norr var ca 3 meter höga med rester av skålgropar. Där låg vår herde och reseledare på mage i gröngräset för att fånga några nycklar i sin kamera. Ett fantastiskt panorama över havet utbredde sig mot väst.

Carl von Linné besökte Öland på kungligt uppdrag år 1741 under tre veckors tid och rapporterade bl.a. om den gula Ölandssolvändan på Alvaret, de fantastiska orkideerna och ekskogar och ängar. Det var mycket han hann utforska på den knappa tiden.



Vi hade förmånen att få besöka **Möckleby kyrka** och höra en presentation av kyrkvården. De viktigaste högtiderna i kyrkan var som hos oss kring jul och påsk då över 140 personer samlade sig till bön och högmässa. Det stora antalet familjegravar förvånade mig men återspeglade säkert det gamla patriarkaliska bondesamhället. Det kunde säkert hända att man hamnade namnlös i familjeöverhuvudets familjegrav.



Gettlinge gravfält



I **Kalmar domkyrka** upplevde vi en enorm prakt med vapensköldar och utsökt utsirade inredningsdetaljer i gyllene guldfärg. Där bekantade jag mig för första gången med Frälsarkransen, skapad av biskop Martin Lönnebo.

Kalmardomen, ritad av Gustav den tredjes arkitekt Tessin, påminde till det yttre om en riddar-

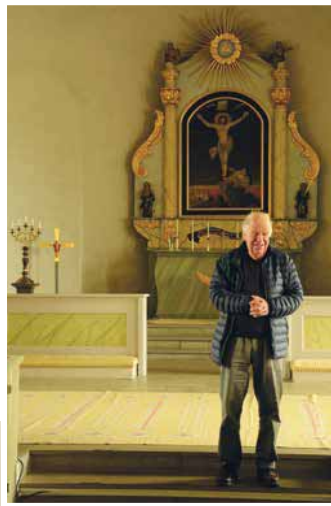
borg med sina fyra torn och föga anade man att det rörde sig om en helgedom.



På vårt tredje kyrkobesök, i **Linköpings domkyrka**, möttes vi av att klockorna kl. 9 kallade till morgonbön. De flesta av oss fick oss en stund av kontemplation och bön.



Många var de trevliga bordssamtalen med grannar i Ekenäs, Tenala och Snappertuna och arrangemangen kring olika tafflar var utmärkta. Våra kvällsmåltider på båtarna var mycket skickligt komponerade och väl valda. Vi trivdes alldeles förträffligt och Sveriges natur visade sig i sin vackraste skira grönska. Min längtan går tillbaka till den fina ön, kanske en ny resa och furstliga tre veckors uppehåll för nya äventyr och utforskning? ■



Möckleby kyrka



VIKARIE I EFTIS: Mathilda Löfhjelm-Liljeberg

Vår vikarierande ledare för eftermiddagshemmet i Österby heter **Mathilda Löfhjelm-Liljeberg**. Mathilda inledde sitt vikariat i början av augusti och är den som leder verksamheten i Eftis under innevarande läsår.

Mathilda är till yrket utbildad ridinstruktör. Hon är dessutom på slutrakan med sina ungdoms- och fritidsledarstudier. Hemmet, som finns i Karis på gränsen till Snappertuna, och familjen, som består av man, tre barn och fem ponnyer, utgör den viktigaste biten i livet. Men nu, när också minstingen i familjen börjat sin skolgång, ser Mathilda det som ytterst lämpligt att dagtid ha ett arbete utanför hemmet.

Mathilda har alltid tyckt om att arbeta med barn och ungdomar. Redan som ung ville hon

att det skulle bli hennes yrke. Med en pappa som är ungdomsledare ligger det i familjen att trivas tillsammans med barn och unga och att vilja vara en del av deras uppväxt.

– Jag har alltid trivts bra i mammarollen och tycker mycket om barn, både egna och andras. Jag kommer bra överens med dem och vill att de har det bra, säger Mathilda.

Vi välkomnar Mathilda i arbetsteamet och önskar henne ett gott och glädjerikt arbetsår! (YL)

Från och med medlet av augusti har vi en ny diakon, **Carola Lupander**. Vi önskar även Carola välkommen in i vårt arbetsteam.

Inkeri Aittola, som tidigare varit anställd i vår församling som tf b-kantor återkommer i samma uppgifter och vi hälsar henne välkommen åter.

TJÄNSTLEDIGHETER

Vår ordinarie ledare för verksamheten i Eftis, **Daniela Lindgren**, är tjänstledig under det här läsåret.

Likaså vår mångåriga kaplan **Monica Cleve**, som från och med oktober vikarierar som tf kyrkoherde i Sjundeå svenska församling till och med december 2020.

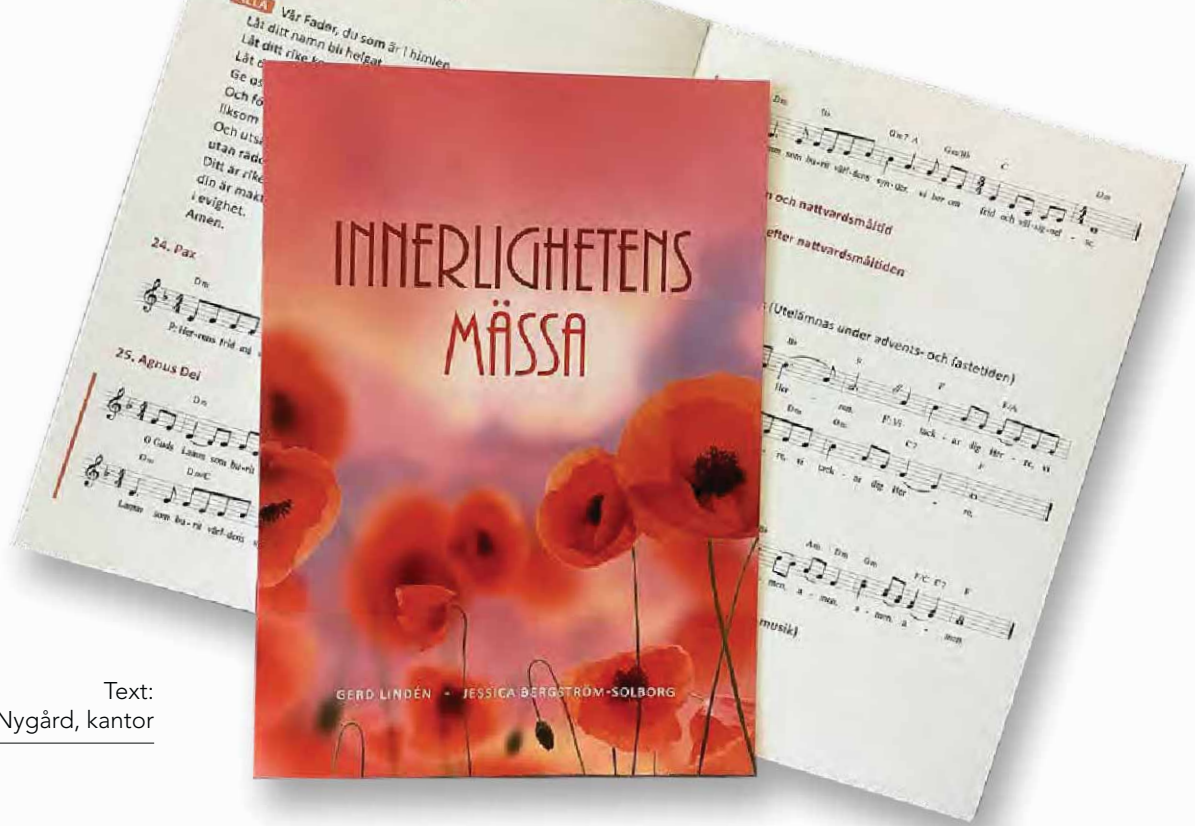
Vi önskar Daniela och Monica lycka till med sina uppgifter under respektive ledigheter. (YL)



EKENÄSNEJDENS[†]
SVENSKA
FÖRSAMLING

Vår tidigare församlingshemsvärdinna Jenni Lejonmark-Johansson har gått vidare till ett nytt jobb. Vi tackar henne för åren i tjänst i Ekenäsnejdens svenska församling och önskar henne lycka till i nya uppgifter.





Text:
Pia Nygård, kantor

EKENÄS KYRKOKÖR 100 ÅR – firar med Innerlighetens mässa

Det var i början av vårterminen som min sångare **Bosse Lindholm** uppmärksammade mig på att Ekenäs kyrkokör fyller jämnt detta år. Eftersom jag ju inte haft kören längre än sedan hösten 2014 så hade jag ju inget desto större begrepp om körens ålder och blev mycket glad över denna lilla påminnelse! Naturligtvis måste ju ett så jämnt årtal som 100 firas i någon form och det kände även de övriga körsångarna när vi tog upp det tillsammans. Frågan var bara hur?

Kyrkokören grundades av vikarierande kantor **Karl Lindroos** och det första uppträdandet var den 5 oktober 1919. Kören har under sina många år fått uppleva övningsplatser av alla de slag. Kyrkans läktare och orgel (på den tiden behövdes

en trampare för att få den att ljuda) var den första platsen men på grund av kyla och fuktighet flyttade kören ner till sakristian som var varmare och hade ett orgelharmonium. Körens övningar ambulerade även en tid mellan sångarnas hem. År 1922 hyrde man övningslokal i Evangeliföreningens bönehus och församlingen stod för hyran vilket betydde att kören nu var en understödd verksamhet. Först år 1930 fick församlingen ett församlingshem som kunde erbjuda kören övningsutrymme. Idag har kyrkokören lyckan att fortfarande få sjunga i församlingshemmet i Ekenäs.

Körens storlek har varierat en del genom åren men redan en längre tid hållit sig ganska stadigt på ett sängarantal omkring 15 personer. Sångarna är rätt bra fördelade mellan stämmorna för att man

ska kunna sjunga tre- till fyrstämigt. Körens nuvarande uppgift är ju i första hand att förgylla mässor i församlingen och kapaciteten räcker till de största högtiderna såsom allhelgona, jul, påsk och däremellan Marie bebådelse och pingst, beroende på hur de placeras sig under året, samt till eventuella mindre tillställningar om tillfälle och möjlighet ges. Sedan hösten 2018 har vi även provat att slå ihop köerna, Snappertunakören och Ekenäs kyrkokör, för att få en litet större kör vid uppträdandena. Denna sammanslagning utgör en grupp på ca 25 personer vilket ger en stadigare stämbalans.

Kören har under sina 100 år letts av många olika kantorer. Följande har under årens gång stått framför kören: *Per Anian Fredriksson, Bruno Ehrstén, Börje Ekholm, Ebert*

Från vänster: Ella Roos, Hilda Karlén, Johannes Roos, Greta Söderlund, Ivar Engberg, Dagny Holmgren, Otto Lindqvist, Julia Fyhrqvist, Anna Siukko, Brita Ekholm, ?, Mikael Öblom, Gerda Holmström, Alice Karlsson, Hjördis Koppinen, Karin Ekholm-Rehn, Bruno Ehrsten, Signe Sandblom-Englund, Lars Nyman, Frida Sandblom-Nyström, Margit Ljungqvist, Axel Werner, Erik Ekman, ?, Sigurd Söderström. Fotografiet är donerat till Ekenäs församling 31.8.1995 av fotograf Harry Holmström.



Första raden från vänster: Marjo Danielsson, Ilse Sundström, Carola Hellman-Damén, Solveig Sandell, Marjatta Ojala, Yvonne Kevin, Mia Lindgren och Gunvor Holmberg. Andra raden: Solweig Österman, Tora Nyholm, Urda Degerlund, Salli Blasnielis, Maila Toivio, Niels Burgmann. Tredje raden: Gunilla Lindblad, Maggi Lindblad, Helena Tuxen Borlaug, Ella Tuxen Borlaug, Ing-Maj Wikström, Gunvor Ekholm. Fjärde raden: Risto Pöntinen, Markku Saikkonen, Bo Lindholm, Jack Wilkman, Rainer Nordström, Karl von Smitten.



Ekenäs kyrkokör kommer, tillsammans med Snappertuna-kören, att framföra **Innerlighetens mäs**a **söndagen 13.10 kl. 12 i Ekenäs kyrka** och hälsar alla intresserade **VÄLKOMMEN** att fira mässan tillsammans med oss!

Strömblad, Johannes Strömblad, Tor Nordström, Eva Henriksson, Gunnar Westman, Tony Vuorinen, Marjo Danielsson och Niels Burgmann. Till denna digra skara hör också en del vikarierande kantorer under kortare tidsperioder. Ett stort tack till dem. Idag leds kören av **Pia Nygård**.

Så till jubileet och hur vi firar det. Jag stötte i början av året på INNERLIGHETENS MÄSSA i samband med kyrkomusikdagarna där **Gerd Lindén**, kantor i Närpes församling, presenterade sin nyskrivna mäs

sa. Mässan föddes i all enkelhet gno-landes vid pianot, berättade Gerd, och den första melodin som kom till henne var Kyriets melodi (Herre, vi ber om ditt tålmod...). Så småningom föddes sedan resten av mässmusi-ken samt även en textmodernisering till den. Även Gerds dotter **Jessica Bergström-Solborg**, som till yrket är präst, involverades för att utforma liturgins övriga partier, bönerna och laudamustexten. Mässan är tänkt att möta vardagsmänniskans språk och finnas som ett enkelt, nytt och fräscht komplement till de mässor som redan finns idag. Sist av allt kom namnet. Gerd smakade sig igenom sina melodier och kände att dessa innehåller en innerlighet, vilket gav namnet. ■

Färskt MILJÖDIPLOM ska sporra till ökat miljötänk

I april i år beviljades Raseborgs kyrkliga samfällighet Kyrkans miljödiplom av Kyrkostyrelsen. Diplomet är ett tecken på att man inom samfälligheten vill arbeta seriöst för miljöns bästa.

Inom samfälligheten och de tre församlingarna på området finns en strävan efter att beakta miljön på alla plan i verksamheten i såväl energibruk, skötsel av begravningsplatser, grönområden och skogsområden som i lägergårdarnas verksamhet. Likaså i sophantering och städning samt i materialanskaffning för kök och kontor.

Till miljödiplomets ansökningsprocess hör upprättandet av ett eget miljöprogram, vilket föregås av en miljöbesiktning där den aktuella situationen kartläggs, poängsätts och mynnar ut i ett åtgärdsprogram för minskad miljöbelastning. Diplomet är tidsbundet och ett förnyande baserar sig på huruvida åtgärdsprogrammet har förverkligats. Samfällighetens miljödiplom är i kraft till och med 2023.

Initiativet och de första stegen mot ett miljödiplom för samfälligheten och församlingarna i Raseborg togs redan 2015 av dåvarande förtroendevalda. Själva kartläggningen och uppgörandet av miljöprogrammet utfördes vid sidan av det egna arbetet. Glädjande var att under arbetets gång kom man underfund med att omsorgen om miljön redan utgjorde en del av församlingarnas vardagliga liv i åtgärder som återvinning och val av miljövänliga produkter framom engångsprodukter.

Som nästa åtgärd kommer man inom samfälligheten att satsa på ökad miljömedvetenhet hos personalen i församlingarna så att omsorgen om miljön blir en naturlig del av hela organisationens verksamhetskultur. Man hoppas också att miljödiplomet skall inspirera till nya verksamhetsformer inom församlingarna, till vilket både medarbetare, församlingsmedlemmar och förtroendevalda kan bidra. (YL)





FAKTA

- **KYRKANS MILJÖDIPLOM** har funnits sedan 2001 och har uppdaterats regelbundet. Miljödiplomet fungerar som ett verktyg för att uppnå målen i kyrkans energi- och klimatstrategi, och i det definieras många av målen i strategin. Med sina konkreta åtgärder för att bekämpa klimatförändringen förmedlar kyrkan framtidstro och vill ingjuta hopp och inspirera kyrkans medlemmar och andra att arbeta för att hejda klimatförändringen.
- **FINLANDS EVANGELISK-LUTHERSKA KYRKA** har förbundit sig till ett nationellt och internationellt arbete för att skydda miljön och motverka klimatförändringen. I februari 2019 godkände Kyrkostyrelsens plenum kyrkans färskaste energi- och klimatstrategi som strävar till en kolneutral kyrka år 2030. Som en del av strategin uppmuntras varje församling att sträva efter ett eget miljödiplom senast år 2025.
- **KYRKANS KLIMAT- OCH MILJÖARBETE** vilar på teologisk grund och är i sina olika former en del av kyrkans grunduppdrag. Miljön är en del av Guds skapelse och sålunda helig. Som människor bär vi ansvar för hur vi behandlar vår miljö. Miljöarbetet uppmuntrar till förändring och påminner om att till kristen livsstil hör enkelhet och måttfullhet.

Läs mer om kyrkans miljöarbete: <https://evl.fi>



HÖGMÄSSOR OCH GUDSTJÄNSTER

Gudstjänsterna är i regel högmässor eller kvällsmässor (KVM) med nattvard.
GDT = gudstjänst utan nattvard. AND = andakt.

september

1.9 12 söndagen efter pingst – *Självprovning*

- Kl. 10 Ekenäs kyrka
- Kl. 10 Tenala kyrka. GDT
- Kl. 12 Bromarvs kyrka
- Kl. 18 Ekenäs kyrka. Stenmässa

8.9 13 s. e. pingst – *Jesus vår helare*

- Kl. 10 Ekenäs kyrka
- Kl. 12 Gudstjänst vid kolmilan, Malmbacka
- Kl. 16 Bromarvs kyrka. Musikandakt

15.9 14 s. e. pingst – *Vår nästa*

- Kl. 10 Ekenäs kyrka
- Kl. 12 Snappertuna kyrka
- Kl. 18 Tenala kyrka. KVM

22.9 15 s e pingst – *Tacksamhet*

- Kl. 10 Ekenäs kyrka
- Kl. 12 Bromarvs kyrka

29.9 Mikaelidagen – *Änglarnas dag*

- Kl. 10 Ekenäs kyrka
- Kl. 10 Tenala kyrka
- Kl. 12 Snappertuna kyrka

oktober

6.10 17 s e pingst – *Jesus ger liv*

DE GAMLAS DAG

- Kl. 10 Ekenäs kyrka. Kyrkkaffe. Transport från Snappertuna, anmälning till Ritva. Se sid 28
- Kl. 16 Bromarvs kyrka. Musikandakt. Kyrkkaffe. Transport från Tenala, anmälning till Carita. Se sid 28

13.10 18 s e pingst – *En kristen människas frihet*

- Kl. 12 Ekenäs kyrka. Ekenäs kyrkokör som firar 100-årsjubileum framför *Innerlighetens mässa* tillsammans med Snappertunakören. Se sid. 18
- Kl. 14 Tenala kyrka. Familjekyrka
- Kl. 18 Snappertuna kyrka. KVM

20.10 19 s e pingst – *Det dubbla kärleksbudet*

- Kl. 10 Ekenäs kyrka
- Kl. 12 Bromarvs kyrka
- Kl. 18 Ekenäs kyrka. Stenmässa

27.10 20 s e pingst – *Tro och otro*

- Kl. 10 Ekenäs kyrka
- Kl. 12 Snappertuna kyrka
- Kl. 16 Tenala kyrka. Musikandakt

november

2.11 Alla helgons dag – *Mässa i tröst och hopp*

- Ljuständning för de församlingsmedlemmar som avlidit under tiden allhelgona 2018 – allhelgona 2019.
- Kl. 10 Ekenäs kyrka
 - Kl. 10 Tenala kyrka
 - Kl. 12 Bromarvs kyrka
 - Kl. 12 Snappertuna kyrka

3.11 21 s e pingst – *Jesu sändebud*

- Kl. 10 Ekenäs kyrka

10.11 Reformationsdagen – *Trons grund*

- Kl. 10 Ekenäs kyrka. Litterär mässa. Se sid. 3
- Kl. 18 Tenala kyrka. KVM

17.11 Uppbrottets söndag

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka
- ➔ Kl. 12 Bromarvs kyrka. GDT
- ➔ Kl. 16 Snappertuna kyrka. Musikandakt

24.11 Domsöndagen – Kristus Herre över allting

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka
- ➔ Kl. 16 Tenala kyrka. Musikandakt
- ➔ Kl. 18 Ekenäs kyrka. Stenmessa

december

1.12. 1 advent – Din konung kommer i ödmjukhet

Kom och sjung med i Hosianna-hymnen!

Mässor och gudstjänster för alla åldrar:

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka, högmässa med små och stora
- ➔ Kl. 10 Tenala kyrka
- ➔ Kl. 12 Bromarvs kyrka
- ➔ Kl. 13 Snappertuna kyrka. GDT

Förändringar kan förekomma. Följ alltid med veckoannonseringen i Etelä-Uusimaa och på vår webbplats.

FÖRBÖN

- **I flera kyrkors vapenhus** finns möjlighet att skriva och lämna kvar lappar eller formulär med önskan om förbön för egen eller andras livssituation. Förbönsämnena bärs fram anonymt i söndagens gudstjänst.
- **Du kan fylla i** ett elektroniskt anonymt förbönsformulär på Ekenäsnejdens svenska församlings webbplats. Förbönsämnena bärs fram anonymt i söndagens högmässa.
- **Du kan personligen** ta kontakt med någon anställd (se kontaktuppgifter på s. 35) gällande förbön eller vända dig direkt till förbönsgruppen i Ekenäs.

GEMENSAMMA BÖNESTUNDER

- lördagar kl. 9.30 i olika församlingar i Ekenäs. Följande lördagar hålls bönestunderna i Ekenäs församlingshem: **28.9, 26.10, 30.11 och 28.12**

STENMÄSSA

1.9 kl. 18 i Ekenäs kyrka
20.10 kl. 18 i Ekenäs kyrka
24.11 kl. 18 i Ekenäs kyrka

En stillhetens, eftertankens, börens och gemenskapens gudstjänst med nattvard.

FAMILJEKYRKA

13.10 kl. 14 i Tenala kyrka
Barnanpassad gudstjänst med kyrksaft efteråt.

1.12 kl. 10 i Ekenäs kyrka
Festmessa för alla åldrar. Kyrksaft och kyrkkaffe efteråt.

MUSIKANDAKT

8.9 kl. 16 i Bromarvs kyrka
6.10 kl. 16 i Bromarvs kyrka
27.10 kl. 16 i Tenala kyrka
17.11 kl. 16 i Snappertuna kyrka
24.11 kl. 16 i Tenala kyrka

KVÄLLSMÄSSA

15.9 kl. 18 i Tenala kyrka
13.10 kl. 18 i Snappertuna kyrka
10.11 kl. 18 i Tenala kyrka



HÖSTMUSIK I NEJDEN

Förändringar kan förekomma. Följ med annonseringen i Etelä-Uusimaa, Västra Nyland och på webbplatsen ekenasnejdensforsamling.fi



EKENÄS KYRKA

Sö 13.10 kl. 12 Innerlighetens mässa
Ekenäs kyrkokör firar sitt 100-årsjubileum och framför mässan tillsammans med Snappertunakören
Dir. *Pia Nygård*
Se närmare på sid. 18.

Ti 29.10 kl. 19 Mozart Requiem
Tuuli Lindeberg, sopran, *Essi Luttinen*, alt, *Juho Punkeri*, tenor, *Jari Parviainen*, bas
Vihdin kamarikuoro
Laurentius-kuoro
Lohjan kaupunginorkesteri
Dir. *Jorma Hannikainen*
Biljetter: NetTicket 25/20 €, vid dörren 30 €

On 30.10 kl. 10.30 Babykonsert
En timme musik för barn under skolåldern i sällskap med en vuxen.
Se närmare på sid 26.

Lö 16.11 kl. 16 Konsert
Dragsvik Traditionsmusikkår
Kapellmästare *Helge Dahl*
Solister: *Ami Aspelund*, *Heikki Orama*
Fritt inträde

Sö 1.12 kl. 18 Musikmeditation 1:
"Levande ljus, Bach och tystnad för en lugn stund"
J.S.Bach Sei Solo 300 års jubileum
Frida Backman, violin
Fritt inträde | Programblad 15 €



TENALA KYRKA

Sö 27.10 kl. 16 Musikandakt

Lö 23.11 kl. 18 Musikmeditation 1:
"Levande ljus, Bach och tystnad för en lugn stund"
J.S.Bach Sei Solo 300 års jubileum
Frida Backman, violin
Fritt inträde | Programblad 15 €

Sö 24.11 kl. 16 Musikandakt



SNAPPERTUNA KYRKA

Sö 17.11 kl. 16 Musikandakt

BROMARVS KYRKA

Sö 8.9 kl. 16 Musikandakt

Sö 6.10 kl. 16 Musikandakt

Musikandakten infaller i De gamlas vecka. Festligt kyrkkaffe i församlingshemmet efteråt
Se närmare på sid. 28



KÖRER

Nya sångare är välkomna med!

EKENÄS KYRKKOKÖR

Onsdagar kl. 13 i Ekenäs församlingshem.

Ledare: *Pia Nygård* **HÖSTTERMINSTART**
vecka 35 den 28.8.

SNAPPERTUNAKÖREN

Torsdagar kl. 19 i Snappertuna församlingshem.

Ledare: *Pia Nygård* **HÖSTTERMINSTART**
vecka 35 den 29.8.

TENALA – BROMARV KYRKKOKÖR

Tisdagar kl. 19-20.30 i Bromarvs församlingshem (jämba veckor) och i Tenala församlingshem udda veckor.

Ledare: *Sofia Lindroos* **HÖSTTERMINSTART**
vecka 36 den 3.9 i Bromarv, därefter 10.9 i Tenala.

SÅNGSTUNDER

Vi träffas första onsdagen i månaden kl. 17.30 i Ekenäs församlingshem och sjunger tillsammans ur bl.a. sångboken *Sionsharpan* och psalmbokstillägget *Sång i Guds värld*.

Ledare: *Pia Nygård* **HÖSTTERMINSTART**
vecka 36 den 4.9.

Kontaktpersoner/kantorer:

Sofia Lindroos
044-755 3600
sofia.lindroos@evl.fi

Pia Nygård
044-755 3634
pia.nygard@evl.fi

Inkeri Aittola (t.f. b-kantor)
044-755 3628
inkeri.aittoja@evl.fi

Tillsammans i regnbågsmässan

Text: Ann-Sofi Storbacka



I år arrangeras **Raseborg Pride** för fjärde gången. För tredje året i rad hålls en gudstjänst i samband med festivalen. Den första regnbågsmässan hölls 2017 i det gamla brandkårshuset i Karis och då predikade biskop Björn Vikström. I år kommer vi att fira tvåspråkig regnbågsmässa i Ekenäs kyrka.

Många förknippar en Pridefestival med färggranna och uppsluppna deltagare i en Prideparad. Till Pridefestivaler hör också stillsamma och eftertänksamma inslag, regnbågsmässan är en av dem. Pridefestivalerna har en mörk bakgrund, de är en motvikt till de fördomar och trakasserier som homosexuella och transpersoner ofta råkar ut för.

Både i kyrkliga sammanhang och

i regnbågssammanhang har jag hört människor säga att det inte egentligen borde behövas regnbågsmässor. (Det är förresten en konstgjord skiljelinje, det finns regnbågsmässor som också är aktivt engagerade i kyrkan). Vi har ändå inte kommit så långt att särskilda regnbågsmässor inte skulle behöva firas.

Alla har säkert fått känna av att i något sammanhang ha blivit förnedrad, bortstött, hånad eller utskrädd. För den som upplevs som annorlunda händer detta oftare än för andra. En regnbågsmässa skiljer sig inte särskilt mycket från en vanlig söndagsmässa. Den innehåller bibelläsning, predikan, psalmsång och nattvard. Det viktigaste är till-

talet och atmosfären. Vi firar mässa tillsammans och visar vänlighet mot varandra, vi bemöter alla med respekt. Om upplevelsen av att ha blivit kränkt kan kallas för att ha blivit utsatt för en nedvärderande ritual är det viktigt att få vara med om en upprättande ritual.

Raseborgs Pride har i år temat #Tillsammans #Yhdessä #Together. Vi kommer att fira mässa tillsammans, vi som samtidigt är både syndare och upprättade. Vi kan skämmas över det vi har gjort, men vi behöver inte skämmas för hur vi har blivit skapade. Välkomna på regnbågsmässa! ■

Välkommen till Regnbågsmässan i Ekenäs kyrka lördag 7.9 kl. 17.

VÄLKOMMEN MED I GRUPPERNA!

Bokslukarna – öppen läsecirkel med livsåskådningsinriktning samlas i församlingshemmet i regel sista onsdagen i månaden kl. 17.30. Gruppen leds av Ann-Sofi Storbacka.
Start: 28.8

På djupet – bibeldiskussionsgrupp i församlingshemmet i regel sista torsdagen i månaden kl. 19. Gruppen leds av Karl-Gustav Sandelin.
Start: 29.8

Kyrkobröderna i församlingshemmet första måndagen i månaden kl. 18. Gruppen leds av Hans Wall, tfn 040-572 9501. **Start: 2.9**

Karlagruppen – ny grupp för karlar i alla åldrar Första gången träffas vi i Tenala församlingshem den 2 oktober kl. 17. Gruppen leds av Wille Westerholm.
Se sidan 11.

DAGKLUBBAR



Klubbar för barn i åldern 3–5 år (födda 2014–2016) på måndagar och/eller torsdagar kl. 9–12 i Ekenäs klubbutrymme.

Vi leker, sjunger, pysslar och bekantar oss med olika bibelberättelser på barnens villkor. Välkommen med! 😊

OBS! Lediga platser finns ännu! Ta kontakt med Iselin för mera info och anmälan!



FAMILJECAFÉER

- Tisdagar kl. 9.30–12.30 i Tenala klubbutrymme
- Onsdagar kl. 9.30–11.30 i Ekenäs klubbutrymme
- Fredagar kl. 9.30–11.30 i Österby församlingshem
- Varannan fredag kl. 9.30–12 i Snappertuna prästgård

FAMILJEKVÄLLAR

Ekenäs klubbutrymme sista onsdagen i månaden kl. 17.30–19.30

- 25.9 med Mikaelidagen och änglar som tema
- 30.10 med Allhelgona och ljus som tema

Familjekvällar med pepparkaksbak och julpysssel hålls onsdagarna:

- 20.11 kl. 17.30–19.30 i Snappertuna församlingshem
- 27.11 kl. 17.30–19.30 i Ekenäs klubbutrymme
- 4.12 kl. 17.30–19.30 i Bromarv församlingshem
- 11.12 kl. 17.30–19.30 i Tenala klubbutrymme

FAMILJEKYRKA

Söndagarna

- 13.10 kl. 14 i Tenala kyrka
- 1.12 kl. 10 i Ekenäs kyrka i samband med festmässan på första advent

Kyrksaft och kyrkkafe varje gång.



Onsdagen den 30.10 kl. 10.30–11.30 i Ekenäs kyrka

En timme för barn under skolåldern tillsammans med en vuxen. Musik med och för små barn på golvet framme i kyrkan på barnens villkor. Servering efteråt.

OBS! Inget familjecafé i Ekenäs den dagen, istället är man välkommen med på Babykonserten! 😊

SKOLBARN

KLUBBAR

för barn i lågstadiet (7+):

OBS! Tider och platser är preliminära! Följ med annonseringen på hemsidan!



- Bromarvs församlingshem fredagar kl. 12.20–13.20
- Tenala församlingshem varannan onsdag kl. 14–15
- Ekenäs församlingshem måndagar kl. 18–19
- Österby församlingshem tisdagar kl. 18–19
- Västerby skola torsdagar kl. 18–19
- Snappertuna prästgård varannan onsdag kl. 14–15

KALAS

Fest för alla församlingens 10-åringar på barnkonventionens dag **onsdag 20.11 kl. 18.**

Alla församlingsmedlemmar födda 2009 får en personlig inbjudan med posten.



Kontaktperson/Barn & familj:
Iselin Nylund
044-755 3611
iselin.nylund@evl.fi

Kontaktperson/Eftis:
Mathilda Löfhjelm-Liljeberg
0400-291 334
mathilda.lovhjelm-liljeberg@evl.fi

Hej! Har du gått på en höstpromenad i skogen någon gång? Om inte så tycker jag du ska göra det nu! Känn hur det doftar, se hur djuren och naturen förbereder sig för vintern.

Varför inte spela bingo under promenaden? Ta med en kompis, förälder, kusin, granne, farmor eller någon annan du känner och ge er ut i naturen.

Ta med bingobrickan som finns här under samt en penna. Ringa in det du ser på brickan. Vem av er lyckas först få en bingorad? Vem lyckas fylla hela bingobrickan?



PYSSLA med Camilla



Tallkotte	Svamp	Fågel	Något man kan äta	Något hårt
Spindelnät	Myra	Stubbe	Grankotte	Något gult
Något som inte hör hemma i naturen	Lönnlöv	Blomma	Groda	Barr
Björklöv	Något runt	Rönnbär	Något från ett djur	Mygga
Något som doftar gott	Mossa	Något som växer under marken	Myrstack	Ekollon



P.S. Du plockar väl upp skräp och sätter det i en soptunna? D.S.

UNGA

HJÄLPIS-UTBILDNING

Anmälan till församlingens hjälpledarutbildning

28.8 kl. 18–20 i Ekenäs, Kulan

29.8 kl. 18–20 i Tenala, Downstairs (DS)

Kontakta Wikis om du missat anmälan.

TRÄFFPUNKT FÖR UNGA

KULAN I EKENÄS öppnar

onsdag 4.9 kl. 18-21. Program kl. 19.

DS (DOWNSTAIRS) I TENALA öppnar

torsdag 5.9 kl. 18-20.30. Program kl. 19.



SKRIFTSKOLA 2019–2020

Kort infotillfälle för blivande konfirmander & utdelning av anmälningsblanketter:

EKENÄS KYRKA: onsdag 11.9 kl. 15.15

(området Ekenäs – Snappertuna)

TENALA FÖRSAMLINGSCHEM: torsdag 12.9 kl. 15.15

(området Tenala – Bromarv)

Kontaktperson/Barn (lågstadieåldern):

Camilla Österberg, 044-755 3603
camilla.osterberg@evl.fi

Kontaktpersoner/Ungdomar & konfirmander:

Kjell "Wikis" Wikström, 040-821 53 27
kjell.wikstrom@evl.fi

DAGTRÄFF FÖR DAGLEDIGA

EKENÄS

Dagträff med lunch i Ekenäs församlingshem
Tredje onsdagen i månaden kl. 12. Lunchavgift 8 €.

- 18.9 Gäst: Anders Storbacka**
Tema: Bach och hans Orgelmusik
- 16.10 Gäst: Specialsjukskötare Birgitta Köhler och Emma-Lena Lybäck från KRAN rf**
Tema: Hälsa, mediciner och alkoholmedvetenhet utan skuld känslor
- 20.11 Gäst: Tina Hultgren**
Tema: Info kring frågor om synen

SNAPPERTUNA

Dagträff i Snappertuna församlingshem
Andra torsdagen i månaden kl. 13.30

- 12.9 Gäst: Anders Storbacka**
Tema: Bach och hans Orgelmusik
- 10.10 Gäst: Celinda Byskata**
Tema: Psykisk ohälsa
- 14.11 Gäst: Tina Hultgren**
Tema: Info kring frågor om synen

TENALA

Pensionärsträff i Tenala församlingshem
Tredje onsdagen i månaden kl. 14. Skjuts ordnas vid behov, kontakta Carita Englund senast 3 dagar före träffen.

- 18.9 Gäst: Anders Storbacka**
Tema: Bach och hans Orgelmusik
- 16.10 Gäst: Specialsjukskötare Birgitta Köhler och Emma-Lena Lybäck från KRAN rf**
Tema: Hälsa, mediciner och alkohol- medvetenhet utan skuld känslor
- 20.11 Gäst: Tina Hultgren**
Tema: Info kring frågor om synen

BROMARV

Pensionärsträff i Bromarv församlingshem
Första onsdagen i månaden kl. 13.30.

- 4.9 Gäst: Anders Storbacka**
Tema: Bach och hans Orgelmusik
- 2.10 Gäst: Meri Yliportimo**
Tema: Berättelsen om Aurora Karamzin i samband med Jubilarfesten
- 6.11 Gäst: Tina Hultgren**
Tema: Info kring frågor om synen

DIAKONI-RESURSEN

En grupp för dig som är med eller vill vara med i församlingens besökstjänst

Kontaktperson:
Ritva Mieronkoski
tfn 044-755 3604



DE GAMLAS KYRKSÖNDAG

Söndag 6.10

De gamlas vecka firas den 6–13 oktober med temat *Gardera dig för alderdomen*. I församlingen bjuder vi in till kyrkogång med festligt kyrkkaffe:

- **Kl. 10 Högmässa i Ekenäs kyrka** (skjuts från Snappertuna). Kontakta Ritva (tfn 044-755 3604) om du behöver skjuts.
- **Kl. 16 Musikandakt i Bromarvs kyrka** (skjuts från Tenala). Kontakta Carita (tfn 040-572 9510) om du behöver skjuts.

JUBILARFESTER

- Onsdag 25.9 kl. 13 i **Tenala**
 - Onsdag 2.10 kl. 13.30 i **Bromarv**
 - Onsdag 9.10 kl. 13 i **Ekenäs**
- Till festen inbjuds alla som fyller 75, 80, 85, 90 eller 95 år
- på Tenala- och Bromarvområdet de som fyller under 2019
 - i Ekenäs de som fyller under tidsperioden 1.7-31.12 2019

KOORDINATOR

FÖR FRIVILLIGVERKSAMHETEN
– FÖRSAMLINGENS BESÖKSTJÄNST

Ritva Mieronkoski
Telefontid: tisdagar kl. 10–11
Ring på numret **040 572 8075** om eller när du

- vill veta mera
- du vill göra frivilligarbete
- har behov av frivilliga tjänster

MISSIONSKRETSENS KÖTT SOPPA

Välkommen på köttsockpa **tisdag 22.10 kl. 11-13** i Tenala församlingshem.

Missionskretsens köttsockpa säljs till förmån för församlingens missionsprojekt. Soppnan kostar 5 €/person (portion)

DIAKONI I EKENÄSNEJDEN

Kontakt & adress: Larssonsv. 1, 10600 Ekenäs

Diakonimottagningen är öppen
måndagar och tisdagar kl. 9–10.

DIAKONIPERSONAL

Carita Englund
Tfn 040-572 9510
carita.englund@evl.fi

Ritva Mieronkoski
Tfn 044-755 3604
ritva.mieronkoski@evl.fi

Carola Lupander
Tfn 040-839 6733
carola.lupander@evl.fi

DIAKONIKRETSAR

EKENÄS

Ekenäs stödgrupp för minnessjuka och närstående samlas en gång i månaden, tisdagarna **10.9, 8.10, 12.11** och **10.12 kl. 14–15.30** i församlingshemmet, Larssonv. 1. Gruppen är ett samarbete mellan församlingen och Minneslots Nyland. För närmare info ring Ritva Mieronkoski tfn 044-755 3604 eller Nylands Minneslots Hanna Strandell tfn 0400-321 239

Diakoni- och missionskretsen i församlingshemmet **måndagar kl. 13**.
Kontaktperson: Carita Englund tfn 040-572 9510. **Start 2.9**

Kenya-missionskretsen i församlingshemmet **måndagar kl. 15–17**.
Kontaktperson: Ing-Maj Wikström tfn 241 3026. **Start 2.9**

Församlingens förbönsgrupp samlas varannan torsdag kl. 10.00 (alltid udda veckor) för att be för olika förbönsämnen. Är det något du vill att vi ber för så tag gärna kontakt eller skriv ditt böneämne och lämna in den på pastorskansliet i Ekenäs. Märk kuvertet med Carita Englund/förbönsgruppen. Du kan skicka e-post till carita.englund@evl.fi. Vi behandlar böneämnena konfidentiellt.

Solkransen – grupp för kvinnor i Kulan (ungdomsutrymmet under pastorskansliet) **jämna veckors tisdagar kl. 17.30–19**. *Kontaktperson:* Carola Lupander tfn 040-839 6733. **Start 3.9**

Kvinnogruppen-kvinnokraft

En öppen grupp för kvinnor som vill dela livet med varandra. En skön kväll med en bit mat, en inbjuden gäst och härlig samvaro.

Följande kvällar kl. **18–20**:

- Må 16.9 i Ekenäs församlingshem
- Ti 15.10 i Karis, Stora Prästgården
- On 13.11 i Ekenäs församlingshem
- To 12.12 i Karis, Stora Prästgården

Anmälan senast fredag veckan före till Birgitta Udd, tfn 040-568 7580, birgitta.udd@evl.fi
Arr. Ekenäsnejdens svenska församling och Karis-Pojo svenska församling

TENALA

Missionskretsen i Tenala församlingshem, nedre våningen **varannan tisdag kl. 13–15**. Vi dricker kaffe, den som vill kan handarbete, vi tar del av information från de missionsfält församlingen stöder, högläser och diskuterar. *Kontaktperson:* Carita Englund tfn 040-572 9510. **Start. 10.9**

Bönekväll i församlingshemmet nedre våningen (ingång via diakonikansliet) en måndag per månad kl. **18–20**. Vi samlas för att sjunga, läsa bibeln och be för olika böneämnen. Höstens datum är **9.9, 14.10, 11.11** och **9.12**. Om du inte kan delta men vill att vi ber för något som ligger dig varmt om hjärtat, kan du kontakta Carita per tfn 040-572 9510 eller e-post: carita.englund@evl.fi. Du får vara anonym om du vill men vi som ber har också tystnadsplikt.

ONSDAGSLUNCH

Ekenäs församlingshem
första onsdagen i månaden kl. 12.
Lunch med soppavgift 4 €!
Soppa med bröd och smör samt kaffe serveras
4.9, 2.10, 6.11 och **4.12**
*Låt budet gå
och ta gärna med dig en vän!*

TORSDAGSSOPPA

Varje torsdag kl. 11
i **Tenala församlingshem**
fr.o.m. 5.9.
Soppavgift 4 €

Öppet hus kl. 10-12
då någon av församlingens
anställda finns på plats.



EKENÄS MATBANK

Matbanken i Ekenäs är ett samarbetsprojekt mellan Ekenäsnejdens svenska församling, Raaseporin suomalainen seurakunta, Missionskyrkan, Metodistkyrkan och lokala livsmedelsaffärer. Ekenäs Matbank verkar i en affärshastighet på Björknäsgatan 29–31

Öppet varannan torsdag kl.14
(jämna veckor)

Kontaktpersoner: Carita Englund, tfn 040-572 9510 och Ritva Mieronkoski, tfn 044-755 3604

Verksamheten resulterar i fasta utgifter såsom hyra och el och vi är tacksamma för alla ekonomiska bidrag.
Om du vill ge en donation till förmån för Matbanken är kononumret FI17 5549 6610 0002 87
Märke: Ekenäs Matbank
Ta gärna kontakt om du vill bidra med din arbetsinsats.

TENALA-BROMARV MATBANK

Matbanken är ett samarbete mellan Ekenäsnejdens svenska församling, Sale, Carl de Mumma, Bjärnä K-Supermarket, Metro/Pikatukku och Holmqvists trädgård.

Öppet torsdagar kl. 14–15 i Tenala församlingshem, Sockenvägen 13

Kontaktperson: Mona Andersson, tfn 040-5484783



FAMILJERÅDGIVNINGSCENTRALEN RASEBORG

www.raseborgfrgc.fi

Tidsbeställningar:
ti och to kl. 9–10
on kl. 13–14
Tel.: (019) 238 281
E-post: raseborgfrgc@evl.fi

Ny besöksadress:
Orkdalsvägen 6, bost. 2
10420 Skuru

SECONDHAND FYNDA

för BISTÅND & MISSION

**Kom och gör prisvärda
fynd!**

**Kom ihåg oss när du
vill köpa en gåva att
ge bort!**

VI HAR ÖPPET

Tisdagar kl. 14-18

Torsdagar kl. 14-18

Lördagar kl. 10-14

VI HAR VARUMOTTAGNING

under öppethållningstid.

Du kan också ringa våra
kontaktpersoner och komma
överens om leverans.

FYNDA tar tacksamt emot hela
och rena saker, antingen direkt
till bistånd eller till försäljning.
Inkomsten från försäljningen
går till välgörenhet i lika delar;
till bistånd via församlingens
 eget biståndsarbete och till
mission via Finska Missions-
sällskapet.

KONTAKTPERSONER

Gita Lindholm

gita.lindholm@vndata.fi

tfn 040-518 0301

Viveca Lindblom

040-729 3950

Guy Sundström

040-085 1789

FYNDAS ADRESS:

Trollbergsvägen 12

10650 Ekenäs

Ekenäsnejdens svenska församling



FYNDA

**fokuserar på fattiga
familjer i Lettland
och Litauen**

När biståndsarbetet inom församlingen startade år 2012 var det ingen som kunde ana vad det skulle bli av det. Under de första åren växte verksamheten stadigt men när den slogs ihop med församlingens loppis och blev Fynda tog det riktigt fart. Besökskarantalet sköt i höjden och både donationer och försäljning ökade markant. Aldrig kunde vi ana att så många skulle vara intresserade att bidra till att hjälpa oss i vårt arbete för fattiga familjer i Lettland och Litauen. Intresset och den goda viljan möts vi av när folk besöker Fynda. Det blir många bra diskussioner och knyts nya kontakter. Fynda säljer bra saker till förmånligt pris och det drar hela tiden nya människor som får information om all vår verksamhet. Det är en positiv spiral.

Många morsdagskassar och skolväskor har i år skickats till församlingar och socialcenter därifrån de givits vidare. Vi har fått mycken positiv feedback på hur uppskattade de har varit. Sådana direkta insatser bidrar till hopp och framtidstro för dem som behöver det mest.

Vi fortsätter fokusera på fattiga familjer och kommer att köra minst en gång per månad fram till början av december. Sängkläder, vinterkläder och julmat går med varje transport.

När verksamheten ökar behövs det flera hjälpande händer. Kom in och prata med oss, kanske du kan ge några timmar av din tid. Det går bra att komma in och se vad frivilligarbetet på Fynda går ut på.

Gita Lindholm

JULFÖRSÄLJNINGEN i Fynda börjar vecka 47.

JULMATPAKET tas emot till sista november, mera information fås på Fynda.



Carola Rosenqvist

Uppvuxen i Snappertuna (nära Raseborg), har gått i skola i Karis, jobbar i Ekenäs och bor i Tenala sen 1990. Brukar säga att detta gör henne till en "äkta" Raseborgare. Har man och två vuxna barn, samt tre barnbarn. Jobbar som skolhälsovårdare i Ekenäs Högstadieskola och gymnasium. Sjunger i kör. Trivs både i sin trädgård, i skog och mark samt på resor.

Vilken vår och sommar det varit!

Härligt väder nästan hela tiden, som de flesta önskar under sommaren. I år var jag dock lite speciell, då jag gick och hoppades på lagom svalt väder under försommaren – för att liljekonvaljernas blomning skulle infalla vid precis rätt tid. De som växer på vår gård skulle nämligen bli till brudbukett för vår dotter. Det blev mycket spännande under de varma veckorna före bröllopsdatumet 8.6. Liljekonvaljerna började blomma tidigt och jag såg framför mig hur bruna och torra de skulle vara till bröllopet. Jag gick som en osalig ande och inspekterade, ordnade med solparasoll för att skapa skugga och höll andan. Två dar före bröllopet kom värmeböljan och det var dags att i arla morgonstund plocka liljekonvaljerna, ställa dem i kylskåpet och hoppas på det bästa. Det lyckades! Detta var förstas bara en "detalj" som skulle ordnas inför bröllopet. Men allt ordnade sig i sinom tid och bröllopfesten kunde hållas i strålände

sommarväder. Den finländska, azerbajdzjanska och norska flaggan hissades dagen till ära. Ja, brudgummen kommer från Azerbajdzjan och de unga tu bor i Norge.

Att två unga från så olika länder, kulturer, religioner hittar varann, blir kära och vill gifta sig väcker oftast många tankar och funderingar, ibland tvivlande och skeptiska, men också nyfikna och beundransvärda. Många gånger under de senaste åren, har bekanta frågat hur vi föräldrar upplever vår dotters förhållande och om vårt förhållande till pojkvännen. I frågorna har kunnat skönjas en hel del oro och förundran. Hur förstår ni varann? Vilket språk talar ni? Vilken mat bjuder ni på? Hur firar ni jul...? Naturligtvis kan sådana tankar och frågor dyka upp då man inte har samma språk och kulturbakgrund. Men konstigt nog har vi inte upplevt att något i vårt umgänge har varit oöverkomligt svårt. Vi har haft möjlighet att bli bekanta med både vår svärson och hans familj. Vi talar oftast engelska, men noterar med glädje att svärsonens norskakunskaper gott räcker till att förstå en hel del svenska då det behövs. Mellan oss och svärföräldrarna är språkmuren dock mycket högre, speciellt utan tolkning (stackars oumbärliga svärson). På något sätt har vi trots allt lyckats kommunicera, mest med hjälp av det uttrycksfulla kroppsspråket. Vi hade glädjen att ha dem som gäster i en dryg vecka efter bröllopet. Då fick vi möjlighet att konkret och handgripligen introducera dem i vår vardag och vårt liv. Inte helt överraskande var

det de naturnära upplevelserna som fascinerade dem mest. Det som vi själva ser som självklart kan så fascinera en annan som kommer från helt andra förhållanden. Gräsklippning, vedhuggning, bärplockning, hjort-safari och förstås bastubadande – det var höjdpunkterna.

Tidigare i våras hade vi också haft glädjen att besöka Baku, där den "första" bröllopfesten hölls i april. Den kontrastrika miljonstaden vid Kaspiska havets strand var för oss lika fascinerande som lilla Tenala för svärföräldrarna. Arkitekturen, trafiken, de kaukasiska bergen, lervulkanerna, den eviga elden och landets (olje)historia ger oss anledning att besöka landet på nytt. Från vår första resa till eldslandet var det dock bröllopsfirandet som gav oss de mest minnesvärda upplevelserna. Mycket var likt våra finländska bröllopstraditioner, men mycket mera var annorlunda. Festen var i våra mått mätt både stor och storslagen med mycket folk, mat och dryck, musik och dans samt underhållning. Men framför allt känner vi starkt att trots att vi "gift bort" vår dotter så har vi fått så mycket i gengäld. Vårt liv har berikats med nya "släktingar" och vänner, som trots de yttre omständigheterna är väldigt lika oss. Vi har samma grundbehov och samma känslor. Vi uppskattar samma saker i livet. Det mest väsentliga i livet har vi gemensamt. Och på många punkter tror vi också lika – Insh Allah – om Gud så vill. ■

GENOMTÄNK är kolumnen där Mitt i livet låter lekmän komma till tals med personliga tankar och insikter om vardagen utifrån den egna livssituationen.



I KÖKET

med Yvonne

I KÖKET
är rutan för
amatörkockar med
matlagningsiver och
-intresse. Recepten med
angivna mått är prövade
i det egna köket.
Lycka till!

"Höstrullar"

Text och foto: YVONNE LINDSTRÖM

En av sommarens varmaste kvällar var vi bjudna på trädgårdskalas och fick oss en ny smaklig matupplevelse. Värddinnan bjöd på vietnamesiska vårrullar och matgästerna förväntades "jobba" för maten, det vill säga vi komponerade fyllningen och paketerade själva våra rullar på egen tallrik. Efter den första knöliga och misslyckade saken som liknade allt utom en rulle gick det småningom allt bättre!

Vårrullen är ursprungligen en kinesisk kallrätt som ofta äts på våren, därav namnet, vilket på inget sätt begränsar. Vårrullar passar bra året om för dem som gillar sval mat. Den uppträder i varianter i flera asiatiska länder och det är också vanligt att den serveras friterad.

Den vietnamesiska variant som beskrivs här kräver varken spis, ugn eller fritös, enbart en ugnform mitt på bordet med varmt vatten från tekokaren. Som emballage till rullarna används rispapper (Spring Roll Wrappers) som man hittar i matbutiker. Rullningsanvisningar finns på paketet.



Tips:

- Se till att matgästerna tvättar sina händer direkt före måltiden
- egen liten dippskål med japansk soja direkt ur flaskan är bekvämt att ha vid varje kuvert
- reservera ett par uppsättningar servetter



Förslag till fyllning:

Strimlad morot, färsk gurka
 Tunna skivor av rädisa,
 avokado
 Räkor, stekta kycklingstrimlor
 Små salladsblad, koriander,
 thailändsk mynta
 Matlagningsyogurt



Sötsyrlig dippsås

Ungefärliga mängder, rör ihop:
 10 stora msk flytande honung
 2 tsk sesamolja
 4 msk japansk soja
 2 tsk citronsaft
 rivet citronskal
 chiliflingor, färska eller från
 kryddbuk



Jordnötssås

Ungefärliga mängder, rör ihop
 allt utom vattnet:
 4 msk jordnötssmör
 4 tsk sweet chili sauce
 1 tsk sesamolja
 2 tsk japansk soja
 knapp tsk chiliflingor
 hett vatten



Tillsätt lite hett vatten i gängen
 tills du får den konsistens du vill
 ha på dippsåsen som gärna får
 vara ganska trög.



Gör så här: Dränk försiktigt ett rispapper i formen med varmt vatten. Slå sedan snabbt ut det på din tallrik. Sätt på en klick yogurt, valfri kombination av fyllning, en sked sötsur dippsås och lämpligt med bladörter. Rulla ihop till ett litet paket/rulle enligt anvisningarna. Ta en stor sked jordnötssås på tallriken och doppa rullen i sojasås och jordnötssås.

Njut tillsammans med lämplig matdryck!



Foto: Fotofabriken

Ekenäs Lucia 2018 Alice Äbb.

Dags att anmäla kandidater EKENÄS LUCIA 2019

I fyra års tid har Ekenäsnejdens svenska församling haft den hedervärda uppgiften att handha luciaverksamheten i Ekenäs. Det är ett uppdrag där vi är beroende av både pålitliga luciaföräldrar och ivriga luciaflickor som alla är villiga att ge av sin tid för att sprida glädje hos andra. Varje år är feedbacken densamma: "Det var värt varje sekund, en unik och minnesvärd upplevelse, minnen för livet..."

Luciaföräldrarna är klara, Håkan och Kristina ställer upp igen i år. Men nu behöver vi LUCIA-KANDIDATER!

Känner du en eller flera flickor i nejden i åldern 16–23 år som du tycker skulle passa som lucia/luciatärna.

Fråga och anmäl!

Kandidaterna kan anmälas under tiden 7–20.10 och tas emot i den ordning deras foton och kontaktuppgifter anländer till e-postadressen yvonne.lindstrom@evl.fi eller till pastorskansliet i Ekenäs i ett kuvert märkt "Ekenäs lucia 2019". Fem kandidater ryms med i vårt luciafölje vars storlek bestäms utifrån antalet påsar och lucia-dräkter.

Mer info om Ekenäs lucia 2019 fås på www.ekenasnejdensforsamling.fi eller per tfn 044-5081527.



Dop, vigslar och jordfästningar

Mitt i livet meddelar på denna plats om döpta, vigda och döda församlingsmedlemmar. Meddelandet sker enbart i enlighet med deras eller anhörigas skriftliga samtycke. De som inte gett sitt medgivande saknas på den här sidan.

Vi gläds över varje ny liten medlem i den världsvida kristna familjen.
Vi gläds med dem som funnit kärleken.
Vi tar avsked av och minns dem som gått vidare.

Nedanstående uppgifter har registrerats under tiden 21.7.2019 – 12.8.2019



Vigda:

Niclas Erik Hansten och Malin Maria Gardberg	18.5.2019
Joakim Alexander Stenström och Jessica Maria Elena Himanen	8.6.2019
Mikael Valdemar Ramstedt och Anne Emilia Hall	15.6.2019
Karl Emil Karén och Heidi Maria Kinnunen	19.7.2019
Johan Karl Åke Pihlström och Ann-Kristin Jeanette Hokkanen	20.7.2019
Robert Gustaf von Frenckell och Linda Maria Danskanen	3.8.2019
Mathias Valdemar Lundin och Nicole Helena Margareta Hjelt	10.8.2019

Döpta

	dopdag
Nils Leon Fagerström	21.4.2019
Elis Mikael Lindholm	27.4.2019
Eskil Bo Eivin Silander	27.4.2019
Theodor Joakim Mickelsson	27.4.2019
Isak Tore Jan Wickström	5.5.2019
Linus Sebastian Ahlgren	4.5.2019
Agnes Ester Selenius	11.5.2019
Aviva Beata Maria Mannström	11.5.2019
Pontus Theodor Taube	11.5.2019
Mathéo Rainer Olof Engblom	25.5.2019
Tobias Erik Finneman	25.5.2019
Valter Björn Erik Stendahl	26.5.2019
Ludvig Jonas Wen-Yan Waxlax	26.5.2019
Hugo Alexander Capra	30.5.2019
Jens Henrik Johannes Lindholm	8.6.2019
Axel Per Johannes Stenström	8.6.2019
Aron Anselm Heinämaa	8.6.2019
Thilo Johan Funck	15.6.2019
Julia Matilda Eugenia Öblom	6.7.2019
Alvin Kent Christian Björkqvist	7.7.2019
Wilma Ellen Maria Wikström	7.7.2019
Gabriel Eric Rikard Holmström	14.7.2019
Lilian Eva Mathilda Aminoff	4.8.2019
Maya Margaretha Söderström	4.8.2019
Alex Vilho Santeri Paljakka	10.8.2019
Leevi Peter Konstantin Rajalin	11.8.2019

Döda

	dödsdag
Eino Valdemar Sjöholm	19.4.2019
Johanna Maria Hiltunen	16.4.2019
Margareta Sofia Damsten	24.4.2019
Heléne Anna Hagelstam-Gustafsson	20.4.2019
Lars Gunnar Lindholm	29.4.2019
Rita Viola Söderlund	11.4.2019
Mariut Svanvit Benita Ikonen	7.4.2019
Inger Birgitta Elisabet Palmroth	3.5.2019
Erik Vilhelm Rehn	10.5.2019
Guy Gustaf Rurik Enberg	17.5.2019
Ann-Lis Maria Dunderfelt	22.5.2019
Markku Johannes Roms	23.5.2019
Vivi Gunhild Irene Pihlström	26.5.2019
Rajner Osvald Sannholm	26.5.2019
Harry Folke Eugen Lindholm	2.6.2019
Åke Albert Lindbom	5.6.2019
Tom Mikael Oveson Flinck	10.6.2019
Alf Arvid Ingemar Malmlund	28.6.2019
Ulla Elisabet Lindholm	1.7.2019
Sven-Erik Valdemar Nordström	4.7.2019
Gurli Beatrice Hägg	8.7.2019
Ingrid Alice Fagerholm	10.7.2019
Bror Birger Ljunggren	11.7.2019
Bo-Jarl Lindholm	13.7.2019
Herdis Gunvor Margareta Englund	14.7.2019
Ralf Vilhelm Holmberg	14.7.2019
Sven-Erik Evert Holmberg	14.7.2019
Raili Anita Berg	15.7.2019
Göran Mattias Björkskog	15.7.2019
Sven Hugo Andersson	20.7.2019
Inga Emilia Rautelius	22.7.2019
Iris Viktoria Lindström	26.7.2019



Kontaktuppgifter



EKENÄSNEJDENS SVENSKA FÖRSAMLING

www.ekenasnejdensforsamling.fi

Pastorskansliet Ekenäs (vard. 9-13)

019-241 1060

Larssonsv. 1, 10600 Ekenäs

ekenasnejdens.forsamling@evl.fi

PB 68, 10601 Ekenäs

Betjäningsspunkten Tenala (må kl. 10-12)

019-241 1060 (Ekenäs)

Sockenv. 13, 10520 Tenala

PERSONAL

Kyrkoherde Anders Lindström	0400-527 488	anders.lindstrom@evl.fi
Kaplan Monica Cleve (tjänstledig)	044-755 3627	monica.cleve@evl.fi
T.f. kaplan Wille Westerholm	0400-640 786	wille.westerholm@evl.fi
Församlingspastor Meri Yliportimo	044-755 3601	meri.yliportimo@evl.fi
Församlingspastor vakant		
T.f. kantor (B) Inkeri Aittola	044-755 3628	inkeri.aittola@evl.fi
Kantor (C) Sofia Lindroos	044-755 3600	sofia.lindroos@evl.fi
Kantor (C) Pia Nygård	044-755 3634	pia.nygard@evl.fi
Diakonissa Carita Englund	040-572 9510	carita.englund@evl.fi
Diakoniarbetare Ritva Mieronkoski	044-755 3604	ritva.mieronkoski@evl.fi
Diakon Carola Lupander	040-839 6733	carola.lupander@evl.fi
Ungdomsarbetsledare Kjell Wikström	040-821 5327	kjell.wikstrom@evl.fi
Ungdomsarbetsledare Camilla Österberg	044-755 3603	camilla.osterberg@evl.fi
Ledare för barnverksamheten Iselin Nylund	044-755 3611	iselin.nylund@evl.fi
Ledare för eftermiddagshemmet Daniela Lindgren (tjänstledig)		
T.f. ledare för eftis Marthilda Löfhjelm-Liljeberg	0400-291 334	mathilda.lofhhjelm-liljeberg@evl.fi
Informatör Yvonne Lindström	044-508 1527	yvonne.lindstrom@evl.fi
Församlingssekreterare Helena Friberg-Salminen	019-241 1060	helena.friberg-salminen@evl.fi
Byråsekreterare Petra Fagerström	019-241 1060	petra.fagerstrom@evl.fi
Värdinna (Ekenäs/Snappertuna) vakant	040-567 4616	
Värdinna (Tenala/Bromarv) Mona Andersson (tjänstledig)	040-548 4783	mona.andersson@evl.fi
T.f. värdinna (Tenala/Bromarv) Susanne Holmberg	040-548 4783	susanne@holmberg.fi
Församlingsmästare (Ekenäs/Snappertuna) Tove Holmström	040-761 5072	tove.holmstrom@evl.fi
Församlingsmästare (Tenala/Bromarv) Kristian Svenskberg	0400-806 137	kristian.svenskberg@evl.fi

RASEBORGS KYRKLIGA SAMFÄLLIGHET

www.raseborgsforsamlingar.fi

Ekonomikontoret Ekenäs (vard. 9-13)

019-241 1540

Larssonsv. 1, 10600 Ekenäs

Ekonomidirektör

Christer Lindvik

0400-488 374

christer.lindvik@evl.fi

Gravvården/kremering

Carita Siltanen (chef för begravn.väsentet)

0400-540 022

carita.siltanen@evl.fi

Charlotta Laukkanen (trädgårdsmästare)

040-523 1648

charlotta.laukkanen@evl.fi

Ramsdals lägergård

Nina Asén-Nyman (värdinna)

019-244 8015

Ramsdal, 10820 Lappvik

040-563 8813

nina.asen-nyman@evl.fi

Österby församlingshem

044-755 3614

Rusthållsgr. 2, 10620 Ekenäs

BÖN I SEPTEMBER

September. Tacksamhet. Ny tid.
När vi går mot höst blir skuggorna längre.
Ljuset drar sig tillbaka och värmen flyktar.

Gud, inför hösten ber vi att få känna din närhet.
Kom med ljus och hopp i vårt mörker.
Kom med tacksamhet och livsmod.
Kom med närhet och gemenskap,
med frid och fred.
Mörkret och kylan kan vi inte fly
men vi ber om din närvaro av värme, nåd och kärlek
– som en källa till befrielse och gemenskap.